OCT 3 1950

VIENYBĖ

Lithuanian National Weekly

LXV M. 39 N. BROOKLYN, N. Y. PENKTADIENIS, 1950 M. RUGSĖJO (SEPT.) 29 D. KAINA 10 C.

New York Public Library 470 Fifth Ave.

Čiurlionio Ansamblis, kurio koncertuose šeštadienį ir sekmadienį Philadelphijoje ir New Yorke dalyvaus gausios lietuvių minios.

Dabar

Lietuvos auksas
Poezijos kaina
Rockefellerienė
Jie dar nežino?

JUOZAS TYSLIAVA

Naujienų bendradarbiui, Neožragės Jonui, staiga parūpo Lietuvos auksas. Girdi, —

"...Ministeriai bei atstovybės per eilę metų naudojasi buvusiu Lietuvos auksu, bet jau neranda reikalingu jokios atskaitomybės viešai skelbti."

Kumsčiui trenkus į stalą Chicagoje, žirklės atsiliepė Brookiyne. Mūsų raudonoji kaimynė tuojau užgiedojo:

"Atskaitomybė? O kam jos smetonininkams reikia? Jiems daug sveikiau ir geriau, kad svietas nežino, kiek žadeikis ir kiti 'ministrai' to Lietuvos aukso jau sudorojo."

**
*

Argi "svietas nežino", kad sovietai, okupavę Lietuvą, kaip ir dera plėšikams, pirmiausia apkraustė bankus?

Visą Lietuvoje rastą auksą bolševikai išsivežė į Maskvą. Net Švedijoje padėtą Lietuvos auksą pasiekė Kremliaus ranka.

Kodėl dabar Neožragės Jonui parūpo net tas Lietuvos auksas, kuris buvo padėtas Anglijos ir Amerikos bankuose ir kuris neteko gobšiam rytų razbainininkui, tai ir Laisvė nepajėgia suprasti.

Kaip ten bebūtų, bet Neožragės Jonas, gal ir nenorėdamas, užpylė vandens ant komunistų malūno.

**
*

Palyginti, neseniai, truputį daugiau, kaip prieš tūkstantį metų, Persijoje gyveno poetas Firduzi.

Kartą jam šachas sako:

"Tu esi didelis poetas. Bet tu būtum dar didesnis, jeigu apdainuotum mano garbę. Už tai aš tau duočiau tris rietuves auksinių."

Praeina metai, dveji, treji. Firduzi parašo poemą, kuria šachas žavisi ir kurią mes šiandien žinome, kaip "Karalių knygą".

— Bet kam poetui auksas? Geriau, aš jam duosiu tris rietuves sidabrinių...

Taip tarė ir padarė šachas, kurį poetas Firduzi už tai pavadino "vainikuotu vergu."

**
*

Ar, kartais, Persijos (Irano) šachas, kuris pernai lankėsi Amerikoje, nebus užkrėtęs chicagiečių poezijos konkursų skirstymo manija?

Pavyzdžiui, Draugui pasiūlius 80 dolerių "už du geriausius eilėraščius", tuojau atsiliepė Metropolitan State Banko direktorius, kuris, anot Naujienų, "skiria 100 dolerių tam, kas parašys poemą apie Chicagą, kaip galimybių, gerų progų miestą".

Matyt, J. Brenza mano, kad už poemą apie "gerų progų miestą", verta duoti 20 dolerių daugiau.

Žodžiu, Chicagos rinkoje, poezijos kaina kyla.

**
*

Ir vėl Amerikos spauda prabilo apie Ievą Rockefellerienę.

Tiesa, šį kartą prabilo pati Ieva, nes ji atvirai prisipažino, kad tarp jos ir Winthropo Rockefellerio yra prabėgusi juoda katė.

Faktas, kad Ieva matė reikalo spaudos atstovams pareikšti, jog ji savo vyrą norinti "pakankinti" — neduoti jam nei sūnaus, nei skyrybų — viską pasako.

Girdi, "aš savo sūnų noriu išauginti tikru vyru, o ne kokios nors privačios mokyklos snobu."

Tai reiškia, kad Ieva tam milijonieriui faktinai yra linkusi parodyti špygą.

**
*

Klausydamas, kaip New Yorko miesto radijo stotis (WNYC) skelbė Alfonso Mikulskio vadovaujamo Čiurlionio Ansamblio koncertus — Philadelphijoje ir New Yorke — aš galvojau:

Tuo tarpu, kai didžiausio pasaulyje miesto radijo stotis taip aukštai vertina čiurlioniečių dainavimą, atsiranda lietuvių, senųjų amerikiečių, kurie dar nežino, kad tie koncertai jau čia pat — šeštadienį ir sekmadienį...

Tai, žinoma, neliečia naujakurių, kurie sako, kad Čiurlionio ansamblio dainavimas kiekvienam jį klausančiam lietuviui išspaudžia ašarą.

Taigi, —

"Iš rytų šalelės saulelė tekėjo,
O iš vakarėlių čiurlioniečiai ėjo..."

JT KARIUOMENĖ PAĖMĖ SEOULĄ

Raudonieji JT kariuomenės replėse. Ar eis už 38 paralelės?

Jungtinių Tautų vyriausias kariuomenės vadas gen. MacArthuras rugsėjo 26 d. pranešė, kad Seoulas paimtas. Savo raporte Jungtinėms Tautoms jis sako, kad miesto išlaisvinimas buvo vykdomas, stengiantis kiek galima mažiau nuostolių padaryti civiliniams miesto įrengimams. Anksti rytą, vedami sunkiųjų šarvuočių ir dengiami laivų ir lėktuvų ugnimi, JAV jūrų kariuomenė ir pėstininkai išsikovojo kelią į Seoulo centrą, raudonųjų okupuotą Pietų Korėjos respublikos sostinę.

Tuo metu, kai buvo pasiektas Inchon invazijos tikslas — paimtas Seoulas, pietinėje krašto dalyje kovojantieji jungtiniai daliniai nuo Inchone išsikėlusiųjų savo kovos draugų buvo tik keturiolikos mylių nuotolyje, o laikraštį išleidžiant, jau buvo pranešta, kad JT kariuomenė paėmė komunistus į žirkles. Gi pats Seoulo išlaisvinimas vyko žymiai geriau, negu buvo tikėtasi. Staigiai užatakuotas priešas iš daugelio vietų buvo priverstas pasitraukti, net nespėjus jam sunaikinti savo aprūpinimo sandėlių. Šiuon vietovėje, visiškai prie Seoulo, 7 amerikiečių divizija rado ne tik nesunaikintą, bet net ir nenaudotą aerodromą ir sandėliuose visiškai raudonųjų nepaliestus amerikiečių maisto produktus ir kitas reikmenis.

Taip pat pavyko iš raudonųjų paimti ir nemažą skaičių ginklų ir amunicijos ir tai prieš juos pačius panaudoti. Be to, amerikiečiams pateko visa eilė sovietinių tankų ir patrankų, kurias raudonieji naudojo prieš JT dalinius. Dabar jie bus naudojami prieš juos pačius.

Jau sudaryta civilinė miesto valdžia, kuri palaikys tvarką ir parengs įstaigas čia persikelti respublikos prezidentui. Tuo norima padėti Jungtinių Tautų kariuomenei netrukdomai žengti toliau, o užnugaryje tvarkysis vietinė policija. Seoulas, kuris anksčiau turėjo pusantro milijono gyventojų, dabar, kaip pranešama, labai praretėjęs. Apie pusę gyventojų raudonieji rekrutavo, kitus paėmė darbams, dar kiti yra išbėgioję nuo karo veiksmų.

Sėkmingai žygiuojantieji sunkiose kovose prieš raudonuosius Jungtinių Tautų kariuomenės daliniai, kaip manoma Washingtone, netrukus jau gali priešą nustumti iki 38 paralelės. Todėl JAV pradėjo pasitarimus su Jungtinėmis Tautomis, išskyrus Tarybų Rusiją, ką reikėtų daryti tuo atveju: eiti toliau ar pasilikti ties buvusia Pietų Korėjos respublikos siena, duodamos suprasti, kad Valstybės Departamentas esąs linkęs geriau pasilikti ties 38 paralele.

Tuo tarpu vyrauja nuomonių pasiskirstymas. Dr. Ralph J. Bunche, tas pats, kuris gavo šiemetinę Nobelio taikos premiją, ragina eiti toliau ir užimti visą Korėją. Jis pasižadėjo bandyti įtikinti kai kuriuos įtakingesnius JT atstovus palaikyti jo nuomonę. Jis sako, kad 38 paralelė buvo dirbtinė siena, esą, reikią sudaryti vieningą Korėją.

Sprendimas tuo klausimu turės netrukus paaiškėti.

Kovoms ties Seoulu visa pasaulio spauda skiria didelio dėmesio. Ir sovietinė spauda apie jas daug rašė. Ji net lygino Seoulą su Stalingradu, pranešdama, kaip "šiauriečiai kietai kovoja už kiekvieną miesto gatvę ir namą." Esą, Seoule teka upės amerikiečių kraujo ir gatvės pilnos lavonų, bet amerikiečiai vistiek veržiasi, nes gen. MacArthuras savo kareiviams pasakęs: "Miestas pilnas saldumynų ir vyno. Paimkite Seoulą, visos merginos priklausys jums. Jūs taip pat gausite visas jame esančias gėrybes ir galėsite į namus pasiųsti siuntinius!"

Šis "Pravdos" reportažas yra ne tiek juokingas, kiek būdingas rusiškai galvosenai ir rusų taktikai. Šiokiais šūkiais jie patys naudojosi karo metu ir mano, kad tai pats tinka ir Amerikos kariams.

JAV delegacija Jungtinių Tautų pilnaties konferencijoje. Delegacijos pirmininkas Warren Austin sėdi viduryje.

Iš Washingtono

— Gen. George C. Marshall, kaip krašto apsaugos sekretorius, gavo iš Prezidento Trumano patikinimą, jog jis turėsiąs laisvas rankas visuose apsaugose reikaluose. To rezultate, manoma, kad jis vadovaus ir jungtiniam vadų štabui.

— Dean Achesono pozicija, pasitraukus apsaugos sekretoriui Louis Johnson, žymiai sustiprėjo, nes gen. G. C. Marshall yra linkęs stiprinti abiejų sekretorių veiklą karo metu. Be to, ir pats Dean Acheson savo pareigose atsirado gen. Marshallo pasiūlytas. Taip pat ir su gen. MacArthuru Marshallo santykiai geri.

— Jei dabartinis jungtinių vadų štabo viršininkas gen. Omar Bradley, gavęs penktąją žvaigždę, pasitrauktų iš pareigų, jo vietos numatomas laivyno šefas admirolas P. Sherman.

— Komunistinė Kinija, kaip čia informuojama, už savo vietą Jungtinėse Tautose sutinka nesiųsti savo kariuomenės kovoti Šiaurės Korėjon ar Indokinijon.

— Spalio mėn. Washingtone įvyksiančioje Europos valstybių krašto apsaugos ministerių suvažiavime JAV pademonstruos savo naujuosius ginklus.

— Jau pasitraukęs iš savo pareigų Louis Johnson, kuris pirmiau palaikė gen. MacArthuro planą įjungti Formozą į JAV Pacifiko gynybos liniją, dabar pareiškė, kad generolas neprivalėjęs jų pareikšti Prezidentui ar valstybės sekretoriui.

— Manoma, kad sekantis santykių įtempimas su rusais atsirasiąs Berlyne.

ČIURLIONIO ANSAMBLIS SPECIALIAIS LĖKTUVAIS ATSKRENDA Į PHILADELPHIJĄ IR NEW YORKĄ

Šeštadienį čiurlioniečiai koncertuoja Philadelphijoje, o sekmadienį New Yorke. Dainuos op. sol. Ip. Nauragis

Visų laukiamas Čiurlionio Ansamblis pagaliau atvyksta į rytus koncertuoti. Pirmasis jų koncertas bus šį šeštadienį, rugsėjo 30 d., 8,30 val. vakare, Academy of Music salėje, Philadelphijoje, o antrasis, sekmadienį, spalio 1 d., 5,30 val. po pietų Carnegie Hall, New Yorke.

Šiems dviems koncertams čiurlioniečiai atskrenda specialiu lėktuvu iš Clevelando. Jie išskris šeštadienio rytą ir į Philadelphiją atvyks apie 12 val. Aerodrome juos pasitiks vietos dienraščių reporteriai, fotografai ir lietuvių visuomenės atstovai. Čiurlioniečiai apsistos Hotel John Bartram, skersai Academy of Music salės, kur tą patį vakarą įvyksta jų koncertas.

Po koncerto Philadelphijoje, sekančią dieną, sekmadienį, Čiurlionio Ansamblis skrenda į New Yorką, kur juos vėl pasitiks vietos spaudos atstovai ir specialus lietuvių komitetas. Iš New Yorko aerodromo čiurlioniečiai vyksta tiesiog į Carnegie Hall.

Čiurlionio Ansamblio koncertais, tiek Philadelphijoje, tiek New Yorke yra susidomėjusi ne tik lietuvių visuomenė, bet ir amerikiečiai. Dalis koncerto programos, įvykstančios Carnegie Hall New Yorke, bus perduota iš New York Times radijo stoties WQXR. Be to, Voice of America koncerto programą persiųs į Lietuvą.

Abiejuose koncertuose pakviestas dainuoti Lietuvos Operos solistas Ipolitas Nauragis. Jam akompanuos Arpad Sandor, buvęs Heifetzo nuolatinis akompaniatorius.

Čiurlionio Ansamblio koncertuose, Philadelphijoje ir New Yorke, dalyvauja ne tik vietos, bet ir apylinkės miestų lietuviai. Į Philadelphijos koncertą atvyksta būriai lietuvių iš Washingtono, Baltimorės, Scrantono, Wilkes Barre, Pittstono, Mahanoy City, Shenandoah, ir kitų vietų. Į New Yorko koncertą daug lietuvių atvyksta iš Connecticut, ir bendrai iš visos Naujosios Anglijos. Kai kurių miestų lietuviai atvyksta net su specialiais autobusais. New Jersey lietuviai taip pat gausiai dalyvaus koncertuose.

Philadelphijoje ir New Yorke koncertuose dalyvaus muzikos kritikai, laikraščių atstovai, radijo stočių direktoriai ir tt. Carnegie Hall dalyvaus DP komisionieriai iš Washingtono, Edward Corsi ir kiti valdžios pareigūnai. Be to, abiejuose koncertuose dalyvaus Lietuvos Įgaliotas ministeris P. Žadeikis.

Abu koncertai Philadelphijoje ir New Yorke prasidės punktualiai.

Tito remia JT Korėjos politiką

Privačioje savo rezidencijoje netoli Belgrado maršalas Tito buvo priėmęs JAV Kongreso delegaciją, su kuria įvairiais politikos klausimais kalbėjosi apie 3 val. laiko.

Maršalas Tito jiems pareiškė, kad Jugoslavija Korėjos atžvilgiu turinti savo nuosavą nepriklausomą politiką, bet ji sveikina Jungtinių Tautų žygį Korėjoje. Jo manymu, Jungtinės Tautos turėtų sustoti ties 38 paralele, kai tik raudonieji bus nustumti, o po to visoje Korėjej turėtų būti pravesti visuotiniai rinkimai sudaryti krašto valdžiai.

Savo pasikalbėjime Tito pareiškęs, kad šiuo metu jo vyriausybė nepersekiojanti jokios religijos ir daromi žygiai bendrai padėčiai patikrinti. Dėl 11,000 Graikijos vaikų, kurie pilietinio karo metu buvo iš Graikijos pagrobti ir čia atgabenti, jis pareiškė, kad dalis jų jau esanti grąžinta, o kiti sugrįš, kai tik Graikijoje atsiras patalpų.

IŠ VISO PASAULIO

— Priėmęs įstatymą apie komunistų veiklos suvaržymą, Kongresas atidėjo savo posėdžius iki lapkričio 27 d., kada susirinks jau po rinkimų.

— Komunistinės Kinijos radijas pranešė, kad jų oro pajėgos nušaus kiekvieną JAV lėktuvą, jei jie dar bandys paliesti jų erdvę.

— Pereitą antradienį Buenos Aires tiek prisnigo, jog pranešama, kad tokio sniego nebuvę jau 30 metų.

— Sovietai oficialiai priėmė Rytų Vokietiją į savo satelitų tarpą. Dabar laukiama taikos sutarties. Ryšium su tuo vokiečių komunistai paskelbė naują akciją prieš "sabotuotojus ir Vakarų agentus".

— Londone susirinko posėdžio britų šeimos valstybių ministeriai aptarti ekonominio plano, apjungiančio jų 600 mil. gyventojų.

— Italija ir Teheranas pasirašė draugiškumo sutartį ir atnaujino diplomatinius santykius.

— Nord Albertoje, Kanadoje, kilo didžiuliai miškų gaisrai, kurių dūmai taip išsiplėtė, kad užtemdė saulę Detroite, Clevelande ir kitur.

— Sovietų Sąjungos spaudžiama, Austrijos vyriausybė paskelbė, kad ateityje Austrijoje negalės prisiglausti jokie pabėgėliai iš Rytų. Jie bus perduoti sovietų įstaigoms deportuoti.

— Iš Kairo pranešama, kad JAV, D. Britanijai sutikus, Suezo kanalo zonoje įrengė didžiulį aerodromą, kuris karo su rusais atveju turėtų milžiniškos strateginės reikšmės.

— Čekijoje uždrausta amerikietiška muzika, o knygos ir spauda, kuri apie šią muziką yra rašiusi, konfiskuota.

— Trys Didieji savo išleistajame komunikate įspėja Tarybų Rusiją prieš Vokietijos užpuolimą. Jie nutarė panaikinti su Vakarų Vokietija karo stovį ir jos policijos kiekį padidina iki 40,000 vyrų.

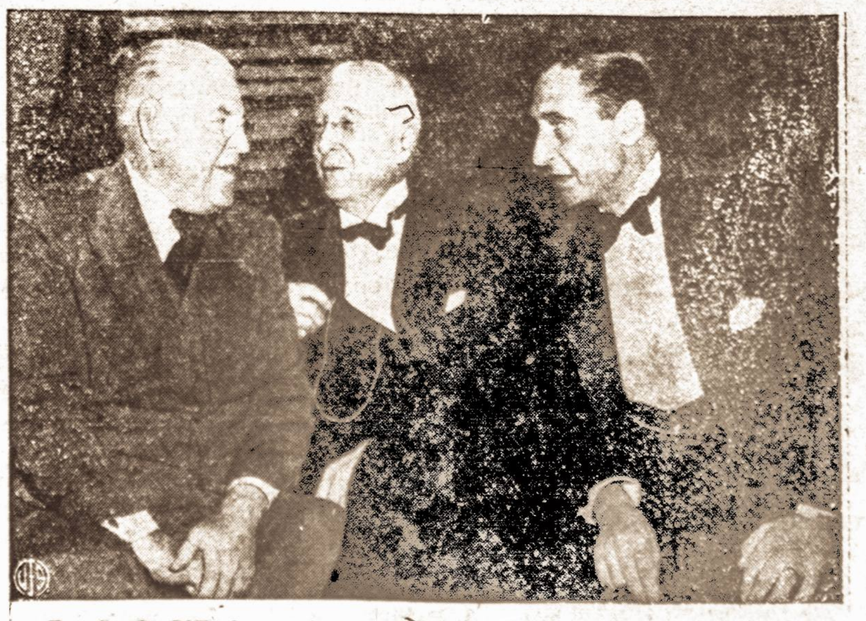

Trys žymūs JAV visuomenės bei politikos vyrai: Warren Austin, Bernard Baruch ir Walter S. Mack kalbasi aktualiomis temomis.

Amerikos Lietuvių Savaitė

DĖL G. LEONIENĖS PASTABŲ APIE 'DAINĄ' IR KT.

BALTIMORE, MD. — Žmonės yra žmonės, būtų jie senakuriai ar naujakuriai. Didžiumoje jie yra tuokūs, sugyvenami. Bet kartais kas ima ir išsišoka.

Išsišoko K. Šileikis, kai jis, nebūdamas kepėju, ėmė kepti "pyragus". Kepė ir nebaigė, o likusia minkle jis dar ponią Galiną Leonienę aptėškė. Išsišoko ir ponia Leonienė, kad ji, kaip menininkė, vieton tyliai minklę nusikopusi, daugžodingai prabilo. Prabilusi ji nieko tikslaus nepasakė, ir "Dainai" ir dainiečiams už rūpestingai surengtus jai du koncertus, gėlių ir žodžių vainikus, ir Salės Bendrovei, nekaip atsidėkojo.

Tie Šileikio "pyragai" ne tik pirmesniems, bet daugeliui ir naujesnių burnoje paliko prastą skonį, o ponios Leonienės polemika daug ką nustebino.

Niekas nesakė, kad Br. Jonušas negeras chorvedis arba, kad jo choras negerai dainavo. Tai kam Šileikiui ir Leonienei reikia barti "Dainą", kad jos dainų aidai buvo kitokie, negu Jonušo vedamo choro? Kiekvienas chorvedis kiek nors kitaip chorą veda, kiekvienas artistas kiek kitaip savo dailę interpretuoja, ir jų meno aidai nevisiems vienodai patinka.

Kai SLA rengimo komisija prašė "Dainą", kad ji paruoštų muzikos programą, tai "Daina" norėjo, kad abu chorai susijungtų ir padarytų programą iš dviejų dalių: viena dalis būtų koncertinio pobūdžio, o antra — Miko Petrausko "Birutė". Buvo norėta, kad "Birutės" vaidinimą paruošti padėtų aktorius Juozas Palubinskas, o dainavimo pamokytų ir vestų Lelija Bakerclenė, o koncertinę dalį vadovautų Jonušas. Tuo tikslu buvo kreiptasi į naujakurių choro vadovybę ir buvo gautas neigiamas atsakas. Taigi, Br. Jonušas buvo kviestas lygiagrečiu chorvedžiu.

Dabar dėl "grandpiano". G. Leonienė sako, kad "Dainos" d-jos "grandpianas" esąs "alučiu aplietas" ir scenos uždanga nuo V amž. po Kristaus. Gi tikrenybėje Lietuvių Salė buvo pastatyta 1921 m. ir uždanga tik tiek senumo, o pianas, nors nenaujas, bet dar neblogas, nors ir nebližga kaip naujas.

Nagi, jūs smarkuoliai, šileikiai ir Leonienės, kurie tiek daug išmanote ir galite, paklausykite:

Pirmesnieji, šalę drėgnose ir dulkėtose svetimose salėse, laipsniškai įsigijo nuosavą svetainę prie Barre gatvės. Paskiau jie pasistatė nuosavą nemažą ir erdvią salę su kitomis patalpomis. Jei trūksta "auksu risavotų" šilkinių uždangų ir Steinway koncertinio grand piano, nelaukite "kokio nelemto gaisro" — patys suliepsnokite darbštumo gaisru: stokite darban, parūpinkite, ko trūksta, ir parodykite mums "nekultūringiems" kaip jūs "kultūringi", jūsų pačių išblizgintoje estradoje, galėsite kiekvieną nepatenkintą senesnį bei naujesnį, visuomet pilnai patenkinti. Tuomet mes nulenksime prieš jus savo nejaunas galvas ir iš petiės plosime!

Amalunga

LIEPSNOJO LIETUVIŲ SKAUTŲ LAUŽAS

Rugsėjo 17 dieną įvykęs skautų laužas Forest Parke, L. I., sutraukė apie 200 lietuvių skautų. Tai dangiausia buvę tremtiniai, kurie skautiškus laužus iš Lietuvos per Vokietiją atvežė ir į svetingą Amerikos žemę. Skautiško laužo liepsna kaskart patraukia vis daugiau jaunimo.

Laužo organizatoriu buvo skautų vyčių draugovės vadas V. Kamentavičius, kuris savo įžanginiame žodyje laužą pravėsti pakvietė broli Zelenkevičių.

Laužo pradžioje kalbėjo "senas vilkas", lietuvių skautų lopšinės dalyvis, skautininkas Jonikas ir, atvykęs iš Bostono, Amerikos rajono vadeiva, sktn. Jurkšas.

Po to sekė skautų pasirodymai ir dainos. Čia publika galėjo prisižiūrėti margos ir įdomios programos. Štai, vienas jų, daugiausia juoko sukėlęs. Raudonosios armijos kuopa. Kreivakojis viršila, išrikiavęs įvairiaspalviai uniformuotus raudonarmiečius, išdrožė ilgą prakalbą apie Rusijos "rojų", Stalino saulę ir pan. O savo kalbą užbaigė bolševikišku amen: tegyvuoja mūsų tėvas, mokytojas, saulė Vasirianovičius... ir dar visą eilę titulų jis prisakė, bet kareiviukai, nedavę viršilai užbaigti, griausmingai sušuko "ura!"

Vos paskutinis spėjo užsičiaupti, įžengė, inspektuodamas kuopas, generolas su adjutantu. "Dhaugai!..." Pradėjo jis. Čia vėl prasidėjo nepabaigiama pasaka apie šviesiausią saulę, tėvą, Josifą ir tt. Po generolo kalbos įvyko kareivių patikrinimas. Pirmasis už "neveiklumą" generolo buvo pasmerktas sušaudyti todėl, kad turėjo tik vieną laikrodį ant rankos, tuo tarpu, kai kiti turėjo po tris ar keturis, neišskiriant nė generolo. Apžiūrint kitą kareivį, generolo akys sustojo ties jo batais. "Buržujau!" sušuko jis, "dar turi gerus batus!" — "Bet, generole, — nedrąsiai mikčiojo kareivėlis, — jie abu yra kairės kojos." Įpykęs generolas sušuko į visą kuopą: "Kas turi du dešinės kojos batus!" Negavęs atsakymo, jis vėl kreipėsi į tą patį: "Smatri, durak, kitą kartą, kai mausi, žiūrėk, kad vienas būtų kairės, kitas dešinės kojos. O dabar vis tiek nusimauk ir atiduok juos viršilai."

Sekantį kareivį pats viršila pristatė kalp nepaprastai pažangų raudonarmietį: "Šio vyro dėka, generole, mes paėmėme Berlyną!" Į generolo nustebimą viršila paaiškino: "Tas narsuolis dar prieš Berlyno paėmimą kažkokiu būdu pateko į patį miestą. Ten nusigėrė ir, grįždamas atgal, nepasiekė fronto, bet šalia kelio Berlyno priemiestyje užmigo. Kada raudonoji armija, eidama į priekį, rado girtą saviškį, priėjo išvados, kad Berlyne pilna degtinės. To ir užteko. Visi kareiviai nepaprasta drąsa pradėjo veržtis į Berlyną ir jį per dvi dienas paėmė." Generolas, sujaudintas kareivio nuopelnais, pareiškė: "Šis vyras vertas medalio. Gaila, kad aš medalį užmiršau namie. Bet už tai aš tau duosiu susisukti machorkos." Tai sakydamas, padavė kareiviukui laikraštinio popieriaus, o paskui, iš galo kišenės pakrapštęs, įpylė saują neaiškios firmos tabako. Kareivis patenkintas tuoj užtraukė dūmą.

Vieną kareivį generolas rado beveik pilnoj uniformoj, bet pastebėjo, kad jo marškiniai purvini. "Ar nežinai", klausė supykęs generolas, — "kad raudonojoj armijoj kareiviai kas trys dienos turi keisti marškinius?" — "Žinau, — atsakė kareivis, — bet kad mes išnešiojam po pusę metų tuos pačius marškinius — neturim kuo pasikeisti". — "Ir nereikia, — atrėžė generolas, — užtenka, kad keisitės vieni su kitais. Šiandien pasikeisk su Vanka, po trijų dienų su Saša ir tt."

Šiuo metu pradėjo skambinti generolo kelnėse paslėptas budilninkas. Tai buvo laikas generolui vykti toliau. Atsisveikinęs kuopą paliko. Netrukus ir raudonarmiečiai išžygiavo.

Laužui baigiantis, tylos minutė buvo pagerbti žuvę lietuviai skautai. O pabaigai visi dalyviai, sustoję aplink laužą ratu, sugiedojo tradicinę laužo užbaigos giesmę "Ateina naktis".

R. Kezys

PAMINĖJO RUGSĖJO AŠTUNTĄJĄ

PHILADELPHIA, PA. Vietos lietuviai tremtiniai suruošė gražų Tautos Šventės minėjimą, kuris įvyko rugsėjo 10 d. Minėjimą atidarė Tremtinių Draugijos pirmininkas prof. J. Puzinas, tardamas momentui pritaikytą žodį. Už kenčiančią Lietuvą maldą sukalbėjo kun. St. Raila. Skautai parodė du gyvus paveikslus. Choras padainavo visą eilę lietuviškų dainų. Minėjimas baigtas Tautos Himnu. Iškilmės sutraukė daug tiek naujakurių, tiek senųjų vietos lietuvių.

— Jau kelintas iš eilės lietuvis naujakuris įsigyja namus ar automobilį. Štai, neseniai Antanas Nikšas nusipirko 3 aukštų namą ir su šeima persikėlė tenai gyventi.

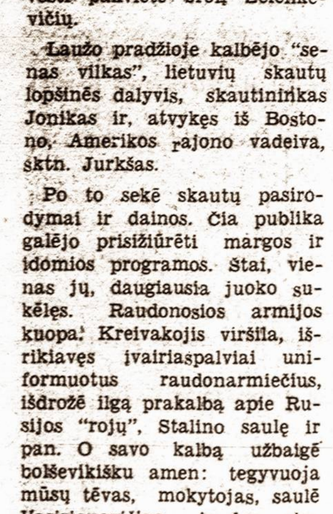

Apalionija ir Charles Juozaičiai, mūsų skaitytojai iš Thompsonville, Conn., dideli tremtinių bičiuliai. Jie yra ne tik sudarę garantijų atvykti, bet ir padeda jiems įsikurti.

CONNECTICUT VALSTYBĖS LIETUVIŲ KONFERENCIJA

WATERBURY, CONN. ALT Centro Vykdomajam Komitetui pritariant, Waterburio Lietuvių Taryba prašo Conn. lietuvių kolonijų (Ansonia, Bridgeport, Hartford, New Britain, New Haves, Torrington, Waterbury ir kt.) draugijų išrinkti po du delegatus (taip pat po vieną nuo 25 narių skaičiaus) į Connecticut lietuvių draugijų atstovų konferenciją, kuri įvyks sekmadienį, spalio 29 d., 2 val. popiet, L. N. P. Klubo svetainėje, 48 Green St., Waterbury, Conn.

LIETUVOS PILIEČIAMS ŽINOTINA

Šio karo pasėkoje į JAV iki šiol jau atvyko apie 24 tūkstančiai lietuvių tremtinių. Iš ieškančiųjų darbo darbdaviai dažnai reikalauja bent taip vadinamųjų "pirmųjų popierių", atseit, kad darbo ieškantis būtų pareiškęs intenciją tapti JAV piliečiu. Tik po tokio pareiškimo, praėjus nemažiau dvejiems metams, bet išgyvenus nemažiau kaip penkerius metus JAV, ir nedaugiau kaip septyneriems metams, daromi žygiai gauti "antruosius popierius", t. y., šios šalies pilietybę.

Gavę 'pirmuosius popierius' ir toliau pasilieka Lietuvos piliečiais, ligi jie taps JAV piliečiais. Todėl, ir keliaudami į kurią nors kitą valstybę, jie privalo turėti galiojantį Lietuvos užsienio pasą, kuris gaunamas Lietuvos Konsulatuose New Yorke ir Chicagoje, kad galėtų gauti atitinkamos šalies vizą. Keliaujant į Kanadą, užtenka turėti tik sugrįžimo liudijimą (Permit to Reenter the United States). Prieš prašydamas kelionei pasirinktos šalies vizos, Lietuvos pilietis privalo gauti iš savo apygardos Imigracijos ir Naturalizacijos įstaigos (Immigration and Naturalization Service) leidimą nekliudomai sugrįžti į JAV (Permit to Reenter the United States).

Pareiškimas tapti piliečiu surašomas ant atitinkamos anketos (Form N-300 — Application for a Certificate of Arrival and Preliminary Form for a Declaration of Intention), kurį, pareikalavus, gaunama artimiausioje imigracijos įstaigoje (District Office). Iš tos pat įstaigos gaunami ir sugrįžimo leidimai, pristačius tris paso fotografijas ir užpildžius reikalingą anketą.

Žemiau pateikiama imigracijos įstaigų adresai, kur reikia kreiptis pilietybės pareiškimo ir sugrįžimo leidimų reikalais:

Immigration and Naturalization Service
45 Kingman Street,
St. Albans, Vt.

Immigration and Naturalization Service
70 Columbus Ave.,
New York 23, N. Y.

Immigration and Naturalization Service
341 U.S. Post Office and Courthouse Bldg., Calvert and Fayette Sts.,
Baltimore 2, Md.

Immigration and Naturalization Service
220 Delaware Ave.,
Buffalo 2, N. Y.

Immigration and Naturalization Service
Post Ooffice Bldg., Van Buren and Canal Sts.,
Chicago 7, Ill.

Immigration and Naturalization Service
1060 Broad St.,
Newark, New Jersey.

Immigration and Naturalization Service
73 Tremont St.,
Boston 8, Mass.

Immigration and Naturalization Service
Lafayette Bldg., 5th and Chestnut Streets,
Philadelphia 6, Pa.

Immigration and Naturalization Service
3915 Biscayne Blvd.,
Miami 37, Fla.

Immigration and Naturalization Service
3770 East Jefferson Ave.,
Detroit 7, Mich.

Immigration and Naturalization Service
819 U. S. Courthouse, 811 Grand Avenue,
Kansas City 6, Mo.

Immigration and Naturalization Service
815 Airport Way,
Seattle 4, Wash.

Immigration and Naturalization Service
US Courthouse, P. O. Box 2539,
San Antonio 6, Texas.

Immigration and Naturalization Service
458 South Spring Street,
Los Angeles 13, Calif.

Immigration and Naturalization Service
Appraisers Bldg., 630 Sansome St.,
San Francisco 11, Calif.

Immigration and Naturalization Service
US Courthouse, P. O. Box 1650,
El Paso, Texas.

Immigration and Naturalization Service
P. O. Box 461,
Honolulu 9, T. H.

Kitokiais, kaip gimimų, sužadėtinių ar šeimos narių atsikvietimo reikalais kreipiamasi į centrinę įstaigą:

Commissioner of Immigration and Naturalization,
Philadelphia, Pa.

Lietuvos Gen. Konsulatas New Yorke.

Lietuvių Naujienos
Mėnesinis žurnalas
Leidžia ir redaguoja J. Gustis. Prenumerata metams 1 dol.
332 N. 6th St., Philadelphia 6, Pa.

Trumpai

J. Aistis, Stasius Būdavas, Antanas Gustaitis, Stasys Santvaras — rašytojai, dramos aktorius Henrikas Kačinskas, operos solistas Stasys Liepas ir muzikas Jeronimas Kačinskas dalyvavo Bostone rugsėjo 24 d. įvykusiame literatūros vakare. Jį ruošė Lietuvių Kultūros Rėmėjai, kuriems pirmininkauja žurnalistas ir pedagogas K. Mockus.

T. Babuškinaitė, kuri Bostone kartu su A. Liepinu vadovauja klasikinio baleto studiją, nuo rugsėjo 8 d. pradėjo dėstyti klasikinio baleto pamokas didžiausioje Bostone baleto studijoje Stanley Brown.

Mok. Dulys veda Baltimorės lietuviškąją šeštadienio mokyklą, kuri rugsėjo 16 d. jau pradėjo savo darbą. Pradėta su 44 mokiniais. Tikimasi, kad skaičius padidės iki 60.

Albertas Alaskis su žmona Joana ir sūneliu Albertu iš Paulsbare, N. J., persikėlė gyventi į Los Angeles, Cal., kur jau gyvena Alaskienės trys broliai.

10,000 lietuvių tarp 45 įvairių tautų gyvena Clevelande, kaip skelbia "The Cleveland Press."

Charles Šerys su žmona Sofija, mūsų skaitytojai iš Paulsbare, N. J., buvo išvykę į Kanadą aplankyti savo giminių. Su jais kartu vyko ir Kristina Lapienė iš Philadelphijos. Ji aplankė savo svainį Toronte.

WHITE HALL HOTEL
PETER ČESNULIS, savininkas
2 barai, restoranas, salės parengimams
NEW TOWN, PA. Tel. 9981

A. PAKENAS AND SONS
SIUVYKLA IR VALYKLA

A. Pakenas

Mes siuvame, taisome ir valome drabužius pačiomis moderniausiomis mašinomis ir priemonėmis.

Mūsų gamybos ir medžiagos kokybė, palyginti, yra geresnė, negu kitur.

Darbas atliekamas sąžiningai ir greitai

UŽSAKYMUS PRIIMAME IR IŠ KITUR

Krautuvė
138 E. MAIN ST.

Dirbtuvė
110 BROOKSIDE AVE

AMSTERDAM, N. Y.
Tel. 1321 Tel. 5083

Atvykę į Miami, Florida, paskambinkite, o mes tuojau nusiųsime automobilį ir jus parsivešime.
SOUTHERN CROSS HOTEL
Paul Usanis, Savininkas.
Jūs būsite patenkinti, apsistoję šiame didžiuliame, švariame ir gražiai įrengtame savo tautiečio viešbutyje.
Kainos prieinamos.
642 N. W. 3rd STREET MIAMI 36, FLORIDA
Telefonas: 82-9500

WALTER'S CAFE
W. Medveckas, Sav.
Degtinė, alus ir vynas
1124 W. Pratt St.
Baltimore, Md.

BEE HIVE RESTAURANT
Wm. A. Aliukonis, Sav.
Alus, pirmos rūšies maistas
Kviečiami svečiai, atvykę iš kitų valstybių.
56 High St., Nashua, N. H.

DIAMOND CAFE
V. B. Santeckas ir V. Bukauskas, sav.
Alus, degtinė, vynas
305 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.
SO 8-9094

BOSTON BAKING CO.
J. Tamošauskas
B. Andriušaitis
Lietuviška duona ir pyragaičiai
Pristatoma į namus ir krautuves
8 Ames St., Lowell, Mass.
Tel. 2-6797

ANTANAS DIRŽULAITIS
Lietuviška Kirpykla
Įsteigta 1909 m.
131 GRAND STREET
BROOKLYN, N. Y.

C. WILLIAM KACHAUSKAS
Laidotuvių Direktorius
637 Washington Boulevard
Baltimore, Md.
Telefonai:
LExington 5714
MUlbery 8617

Garden Hotel Cafe
A. ZINZELETA, Sav.
Geri gėrimai ir užkandžiai
Švarūs kambariai
612 E. Lombard St.
BALTIMORE 2, Md.
LExington 8229

DR. M. J. COLNEY
148 Grand Street
WATERBURY, CONN.
Telefonas 3-4747
PRIĖMIMO VALANDOS:
nuo 10 val. ryte iki 8 val. vak.

CASINO GARDEN RESTORANAS
William ir Mary Lang, Sav.
AMERIKONIŠKI IR LIETUVIŠKI VALGIAI
SALĖ PRAMOGOMS IR PARKAS VASARAI
Šokiai penktadieniais ir šeštadieniais, grojant pirmos rūšies orkestrui.
128 NORTH ELM ST.,
WATERBURY, CONN.
Tel.: 4-9920

Juozapaitis Cafe
Restoranas ir Baras
18 S. Fremont St.
Baltimore, Md.

SIMAS GURINSKAS
Restoranas ir Baras
210 E. Eutow St.
Baltimore, Md.
Tel. PLaza 6313

KONČIAUS BIČIŲ ŪKYJE
galite gauti tikro liepų žiedų medaus. Didelė 5 svarų stiklinė už 2 dolerius. Kreipkitės:
L. KONČIUS,
No. Abington, Mass.

"Pioneers in Radio and Electronics Since 1920"
FADA
Television

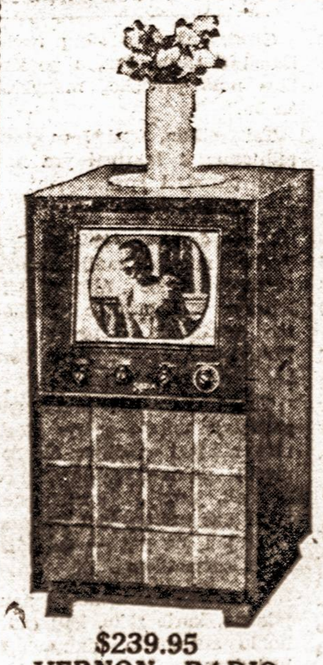

12½ In . . . 91 Sq. In. GLARE-FREE grey-face filter glass screen. Better viewing, tilt-back angle front panel. Built-in "FADE-SCOPE" Antenna... beautiful mahogany veneer DeLuxe custom-built cabinet console . . . featuring AC Automatic Gain Control circuit. Sensational performer in all areas.

$239.95
VERNON RADIO and TELEVISION
PARDUODAMA IR TAISOMA
JUOZAS BUČINSKAS, Sav.
64 Vernon Street, Worcester, Mass.
Tel. 6-1759.

LIETUVIAI PASAULYJE

Juozas Žukauskas, rašytojas ir žurnalistas, pusantrų metų redagavęs Australijoje išeinantį laikraštį "Mūsų Pastogė", pasitraukė iš pareigų. Iš redakcijos personalo pasitraukė ir V. Kazokas. Dabar savaitraštį redaguoja Julius Vėteikis.

Adelaidės lietuviai talkos būdu atsiremontavo prie savo bažnyčios esančią salę. Šalia jos norima pastatyti priestatą, kuriame ketinama įrengti sekmadieninę lietuvių mokyklą.

LKF Australijos Apygardos valdybą šiuo metu sudaro: pirm. prof. Raulinaitis, vicepirm. dr. Kaunas, sekr. V. Simankevičius, ižd. J. Kalpokas ir B. Bartkevičiūtė — valdybos narys ir kultūrinio sk. vedėja.

Melbourno lietuviai savišalpos reikalams aukoja kiekvieną sekmadienį prie bažnyčios.

Adelaidės liet. sporto klubas "Vytis" laimėjo Pietų Australijos meisterio vardą. Lietuvių komandoje žaidė: Urnevičius, Čiplys, Gurskis, Pyragius, Sekas, Šertvytis, Jaciunskis ir Ignatavičius.

Stepona Jašinskas, kaip švedų laivo virėjas kurį laiką dirbęs įvairiuose laivuose, dabar Australijoje dirba vienos lėktuvų linijos maisto supirkimo viršininku.

Jonas Strazdas, jūrininkas, kuris neseniai Argentinos laivu "Rio Primero" buvo atplaukęs į New Yorką, aplankęs Bostoną, Philadelphią ir kitus JAV uostus, grįžo atgal į Buenos Aires. Apie N. Metus jo laivas vėl atvyks į New Yorką.

Jurgis Puškorius, penkeris metus dirbęs švedų laivyne, sugrįžęs iš savo paskutinės kelionės iš Persijos, apsigyveno Argentinoje.

Petras Kriščiūnas ir Augustinas Iešmanta Buenos Aires mieste išsinuomojo kėdžių dirbtuvę ir joje savarankiškai dirba.

Česlovas Buivydas vadovauja TULSA bendrovės žemės sklypų pardavimui. Jau visa eilė Buenos Aires lietuvių įsigijo žemės sklypus ir statosi namus.

Dr. Stasys Šiurtis paskirtas IRO generaliniu atstovu Kolumbijoje.

Lietuviški pašto ženklai, vaizduojantieji Tautinę Olimpijadą, Europos krepšinio pirmenybes, buvo išstatyti Rio de Janeiro Filatelijos Klubo pasaulinėje sporto ženklų parodoje.

Algimantas Bielkevičius Hamburgo universitete išlaikė valstybinius egzaminus ir įgijo medicinos gydytojo titulą. Savo studijas jis pradėjo Vilniuje 1943 m.

Emigracijos paspartinimo reikalu memorandumą, kurį įvairių tautybių tremtinių vadovybės pasiuntė IRO komisijai, pasirašė ir Vokietijos lietuvių vadovybė.

Wentorfo pereinamojoje esantieji lietuviai sportininkai sudarė krepšinio komandą ir dalyvavo 5 rungtynėse, ketveriose išėję laimėtojais.

PRATUURTĖJIMO GALIMYBĖS AUSTRALIJOJE

IŠLAIDOS IR UŽDARBIAI

Pragyvenimo išlaidos Australijoje po II pas. karo visą laiką nors ir nelabai žymiai, kilo. Žinoma, su pragyvenimo išlaidų kilimu buvo kaip būtinybė didinami ir atlyginimai. Taigi, apie pastovų uždarbį ir pastovias pragyvenimo išlaidas sunku yra visu tikslumu kalbėti, juo labiau, kad tiek patys uždarbiai, tiek pragyvenimo išlaidos dar skiriasi ir gana žymiai atskirose Australijos valstybėse, kurių yra net šešios.

Pačiame didžiausiame Australijos mieste, uoste ir pramonės centre, Sydnėjuje, vidutinį vyro uždarbį už 5 darbo dienų savaitę reikia laikyti truputį per 8 sv., moterų atlyginimas yra 5 — 6 sv. Jaunamečių atlyginimas yra 25 — 40% žemesnis. Šiuo atlyginimu dauguma emigrantų nepasitenkina ir, kam tik sveikata leidžia, dirba šešias ir net septynias dienas, arba viršvalandžius. Yra nemažai mūsų tautiečių, kurie per išmokėjimą už darbo savaitę su viršvalandžiais gauna 12 — 16 sv., o moterys 7 — 10 sv. Žinoma, toks atlyginimas iš darbininko reikalauja didelio jėgų įtempimo, ir nekiekvienas jo gali pasiekti.

Yra ir akordinio darbo, kaip prie cukrinių nendrių kirtimo, arba įmonėse, kur uždirbama net 20 — 25 sv., bet ten ilgai darbininkai išturėti negali. Padirbėję keletą mėnesių arba metus, eina prie lengvesnio.

Pragyvenimas šiame didmiestyje yra gana įvairus. Taip vadinamuose "Work Hostel" dabar yra nustatytos tokios taksos už butą (jo išvalymą ir patalynę įskaitant) ir maistą vyrui — 3 sv., moteriai — 2,5 sv. ir vaikui iki 6 m. — 1 sv. Gyvenantieji ne hosteliuose samdomuose butuose išsiverčia kiek pigiau. Gyvenantieji palapinėse, o tokių yra gana daug, maistą gaminasi dažniausiai patys. Augusiam maistui išleidžiama ne daugiau 2 sv., o jei gyvena valdiškose palapinėse, tai primoka valstybė už kiekvieną naktį po 5 šilingus.

Šeimų galvos, kurių žmonos su vaikais gyvena šeimų stovyklose, ten pragyvenimo išlaidos yra nustatytos žemesnės. Pvz., už žmoną su vaiku reikia mokėti 2 sv. ir 6 šil., už žmoną su dviem vaikais — 2 sv. ir 16 šil., o kas turi tris ir daugiau vaikų, tai moka ne daugiau 3 sv. Taigi yra šeimų galvų, kurie žmoną su 5 — 6 vaikais laiko tuose šeimų holding center ir temoka tik 3 sv. Tokios šeimos dažniausiai ir negalvoja iš tų stovyklų išeiti, nes jie už tris svarus privačiai niekada nepragyventų. Maistas tuose šeimų centruose yra gana geras, tik patalpos kartais blogos.

TAUPYMAS SVEIKATOS IR GYVENIMO SĄSKAITON

Ypač iš emigrantų tarpo yra pavienių asmenų, kurie nori praturtėti sveikatos sąskaiton ir gyvena gerokai skirdamiesi nuo bendrojo gyvenamojo krašto standarto. Pirmiausia yra žmonių, kurie dirba po 16 val. ir net dar ilgiau paroje ir visas 6 ar net 7 dienas per savaitę. Žinoma, po met ūtokio darbo jie keliauja į ligonines ir ten palieka visas savo sukrautas santaupas. Sykštumas jaučiamas ne vieno emigranto tarpe net pačiam sau: prie įtempto darbo valgo mažai maistingą maistą, pėsti eina kelias mylias į darbovietę, pavydi įsigyti sau padoresnį drabužį, visko atsisakydami taupymo sąskaiton. Apie kultūrinius reikalus, kaip laikraščio užsisakymą, knygos įsigijimą, teatro aplankymą tokioms asmenybėms negali būti nė kalbos. Žinoma, tokie "kieti" žmonės per trumpą, palyginti, laiką sutaupo nemažas sumas pinigų, deja, savo amžiaus sutrumpinimo, ir bendro gyvenimo standarto žeminimo sąskaiton.

BENDROJE IŠVADOJE

tenka pasakyti, kad viengungiai ir šeimos, kuriose yra bent du dirbantieji, turi šansų Australijos žemėje ir prie normalaus darbo ir sotaus bei normalaus gyvenimo susitaupyti per metus laiko vieną kitą šimtinę svarų, jei tik sveikata gerai tarnauja.

J. P. Kedys

IŠ OKUPUOTOS LIETUVOS

SILPNAS KOMJAUNIMAS

Vienoj Vilniaus miesto partinėje konferencijoje drg. Mišutis pabrėžė, kad rajono komitetas silpnai vadovauja komjaunimui. Nors komunistų partijos vadovybė ir išleidusi keletą nutarimų, tačiau "iki šiol komjaunuoliams dar nepranešta apie tą nutarimą."

BLOGAI SU 'SAMOKRITIKA'

"Konferencijoje buvo pažymėta, kad rajono komitetas nepakankamai "vystė bolševikinę kritiką ir savikritiką, pavėluotai reagavo į komunistų signalus. Tam patvirtinti delegatai pateikė tokius pavyzdžius: rajono komitetas gerai žinojo apie šieno paruoštų kontoros vadovų amorališku-mą, apie tai, kad tos įstaigos pirminės partinės organizacijos sekretoriui trūko partinio budrumo. Tačiau rajono komitetas laiku neatkreipė dėmesio į tai" (Tiesa, 137 nr.).

PUOLA GYDYTOJUS

Dažnom progom Tiesa puola Lietuvos medicinos darbuotojus, kam jie, dirbdami keliose klinikose, dar verčiasi ir medicinos praktika. Bolševikam tai esą labai neaišku. Mum gi reikalas aiškus: Kad ir daug dirbdami, esant aukštom kainom, gydytojai pragyventi iš gaunamos algos negali.

VENGIA "POLITGRAMATOS"

"Sovetskaja Litva" Nr. 73 1950 m. aprašo K. Fachrudinovo vargus, kuriuos jis patyręs Tauragėje, norėdamas nusipirkti keletą saldainių. Kai jis paprašęs šių prekių, pardavėjas atsakęs: "Duokite popieriaus, tai gausite saldainių, nes mes neturime į ką juos suvynioti." Saldainių negavęs ne tik vienas Fachrudinov, bet ir kiti pirkėjai.

Kai jis paprašęs skundų knygos, pardavėja užsispyrus tylėjusi. Tylėjusios ir kitos pardavėjos. Neradęs krautuvėje ir sąrašo, kuriame būtų surašytos pardavėjų pavardės. Pagaliau viena tarnautoja, kuri svėrusi duoną, būdama be chalato, pasisakiusi esanti vedėja, tačiau ir ji nesakiusi savo pavardės. Rusas nuėjęs pasiskųsti į Tauragės apskrities tiekimo įstaigą. Ten pasakęs, kad norėjęs įrašyti į skundų knygą, jog krautuvėje Nr. 6 parduoda tik žalią duoną, jog nesą kvietinių gaminių, jog krautuvėje nešvara, netvarka, purvas. Deja, ir ten nebuvęs išklausytas.

Atkaklus Fachrudinov "atitinkamose įstaigose" išaiškinęs, kad krautuvės Nr. 6 vedėja esanti drg. Urbonaitytė, kuriai trūkstą tiek partinio "pasiruošimo", tiek gerų norų mandagiai elgtis.

NEAPŠVIESTOS GATVĖS

"Sovetskaja Litva" užsipuola drg. Gurevič, Vilniaus miesto vykdomojo komiteto valdininką, kuris visiškai nesirūpinąs gatvių apšvietimo reikalais. Taip Kernavės, Širvintų ir Rudnios gatvės visiškai neturinčios elektros šviesos. Tuo reikalu pareiškimas draugui Gurevič buvęs paduotas jau 1949 m. rugpiūčio mėn. Po keleto mėnesių vėl pakartotas. Drg. Gurevič pranešęs, kad nėra laidų. Tik sausio mėn. Gurevič pranešęs, kad laidai gauti ir po 10 dienų gatvėse būsianti šviesa. Deja, slenka jau mėnesiai, o vilniečiai vis turi vaikščioti tamsiose gatvėse.

Ne viena tokia amerikiečių siunta per BALFą jau pasiekė tremtinius. Bet jų dar maža. BALFas nori sukelti daugiau. Rašykis į New Yorko rinkliavos talkininkus, tai ir padėsi tremtiniams.

KAIP GYVENA TREMTINIAI VOKIETIJOJE

Rašo kan. dr. J. B. Končius

Gyvenimo sąlygos Europoje, ypač Vokietijoje, Austrijoje ir Italijoje, yra žymiai pasikeitusios gerojon pusėn, palyginus su tuo, kas buvo tuojau po karo 1945 — 1946 m. Gyvenimas ten žymiai pakitėjęs. Šiuos dalykus man lengva buvo pastebėti ir palyginti.

Po karo, kai UNRRA pradėjo veikti, maisto atžvilgiu tremtiniai buvo aprūpinti pakankamai gerai. Tačiau dvasiniai tremtiniai pautėsi prislėgti. UNRRA tarnautojų tarpe buvo įsibrovusių paraudonavusių arba raudonųjų (komunistuojančių) asmenų. Jų laikysena tremtinių, ypač lietuvių atžvilgiu, kurie tiek daug yra nukentėję nuo komunistų teroro, buvo nesimpatiška ir net dažnai žiauri. Tremtiniai tuomet kentėjo moraliai, bijodami, kad nebūtų prievarta atiduoti į komunistų nasrus. Tremtiniai man kartodavo: "Jei Lietuva taptų laisva, tai eitume pėsti šimtus kilometrų į savo brangiąją Tėvynę, bet tik į laisvą, o ne į dabartinę, po komunistų jungu esančią." Jų toji nuolatinė baimė ir nuotaikos dėl netikusios tuomet Jungtinių Amerikos Valstybių vedamos politikos su Tarybų Rusija daug sugadino nervų ir sumažino sveikatos.

Dabar, lankydamas tremtinius, patyriau kitokią padėtį. IRO, kuri užėmė UNRRA vietą tremtiniams globoti, žymiai pakeitė taktiką. Daugelis IRO direktorių ir tarnautojų, ypač naujai paskirtų, pasirodė aiškūs antikomunistai ir rodo daug palankumo tremtiniams. Tik dalis IRO tarnautojų, dar užsilikusių iš UNRRA laikų, kartais leidžia pasireikšti senam raugui. Šiais laikais tremtiniai visai jokios baimės nekenčia, kad kas nors juos prievarta grąžintų už geležinės uždangos. Medžiaginė globa iš IRO nei kiek geriau nepasireiškia, negu iš UNRRA. Daugeliu atžvilgių IRO globa net blogesnė, ypač pastaraisiais laikais. Šiuo metu IRO jau pradėjo likviduotis. Britų zonoje, Vokietijoje, jau visos stovyklos perėjo į vokiečių valdžios globą.

Britų zonoje lankiausi Oldenburge ir Diepholze. Tos stovyklos yra ten skaitlingiausios. Ekonominiu požiūriu tremtinių gyvenimas neparyškiai skurdus. Žmonės gyvena mediniuose barakuose, labai sukimšti, net po keliolika žmonių viename kambary. Ypač Oldenburgo stovykla labai blogai atrodo. Iš vokiečių ūkio kiekvienas užaugęs žmogus gauna apie 62 AM į mėnesį, už kiekvieną vaiką šeimoje dar prideda po 20 DM per mėn. Iš tų pinigų dar išskaito už elektros šviesą ir už metrais išmatuotą kambario dalį.

Tiesa, tie išskaitymai nėra dideli, tačiau iš gaunamos menkos pašalpos yra sunkiai pakeliami. Iš gaunamų pinigų žmogus nei gyventi, nei numirti negali. Mat, Vokietijoje sviesto svaras kaštuoja 2,70 DM, taukų 1,50 DM, mėsos apie 2,00 DM, 12 kiaušinių apie 2,16 DM ir tt. Iš to išeitų, kad pavyzdžiui, sviesto svaras 2,70 DM doleriais išeitų 0.64, nes 1 dol. lygus 4.18 DM. Tremtinys pragyvenimui tokiu būdu gauna apie 15 dol., o kiekvienas vaikas iki 18 metų po 5 dol. į mėnesį.

Žmones radau labai nusiminusius. Augantieji vaikučiai dėl maisto ir riebalų trūkumo yra išblyškę ir sumenkę, seneliai ir senutės jaučiasi labai prislėgti ir nežino kur pasidėti. Pinneberg stovykloje netoli Hamburgo yra 62 lietuvių vaikučiai tų šeimų, kurios dėl nesveikatos ar kitų priežasčių negali emigruoti.

Amerikiečių ir prancūzų zonose ekonominės sąlygos kiek geresnės, bet ir ten radau daug skurdo ir vargo tremtinių tarpe. Tie, kurie dar turi vilties išemigruoti į Ameriką, jaučiasi geriau. Viltis juos stiprina ir palaiko nuotaiką.

Prasidėjus karui Korėjoje, visi tremtiniai, tiek lietuviai, tiek kitų tautų, pergyvena didelę baimę, kad komunistai neprasiveržtų per geležinę sieną ir neužkluptų jų. Jie bijosi komunistų, kaip baisiausių žmonių. Kai kurie iš jų jau daro planus, jei reikalas būtų, naujam bėgimui. Vargšai tėvai net darosi vežimėlius, kad, pavojui ištikus, galėtų gabenti savo mažus vaikučius ir menką turtelį, nes jie nei arklių, nei automobilių neturi. Ypač tie, kurie gyvena arčiau geležinės uždangos, daugiau pergyvena baimės ir rūpesčių. Patyriau, kad visi, kurie dar neturi pakvietimų į Ameriką, laukia jų kaip išganymo arba kaip didžiausios laimės, kad tik greičiau galėtu pasprukti iš tremties gyvenimo.

Apie 800 džiovininkų, 1100 senelių ir 1000 kitokių ligonių, invalidų, našlių su mažais vaikais, kurie neturi vilties išemigruoti ir pasmerkti pusbadžiai ir skurdžiai toliau vargti Vokietijoje, laukia Amerikos lietuvių paramos.

PHILADELPHIA, PA.

MALONI LIETUVIŠKA UŽEIGA

ANTHONY BALCHIUNAS, SAV.

113 SOUTH 34th STREET

Arti Pennsylvanijos Universiteto

PETER DAVIDONIS

VYNAI — LIKERIAI — ALUS

2327 Brown Street Philadelphia, Pa.

MONUMENTS & CEMETARY MEMORIALS

E. J. WITALIS

MacDADE BLVD. CEDAR AVENUE

Rear entrance Holy Cross Cemetary

DARBY, PA.

Phone Darby 2467

ADAM'S CAFE

RESTORANAS IR BARAS

941 SPRING GARDEN, PHILADELPHIA, PA.

Tel. PO 5-9785

Naujai atidarytas lietuviškas restoranas ir baras

TRAUN'S

N. E. cor. 7th and DAUPHIN STREET, PHILADELPHIA, PA.

Tel. PO 5-9566

WOODLAND CAFE

B. J. TRIBULAS, Sav.

63rd STREET at WOODLAND AVENUE

Telefonai: *Saratoga 9656, West 4117*

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY

1601-3 So. 2-nd Street Tel.: DEW 513

PHILADELPHIA, PA.

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)

1113 Mt. Vernon Street Telefonas Poplar 4110

PHILADELPHIA, PA.

Moderniška laidojimo įstaiga: didelė graži koplyčia, erdvi salė su baru, pakelevingiems suteikiama nakvynė — viskas nemokamai.

Nelaimės valandą kreipkitės į mūsų įstaigą, dieną ar naktį — mes visados pasirengę suteikti geriausį patarnavimą.

BILL and AL's CAFE

A. Rinkus ir V. Vinickas

1520 Cumberland Street

Philadelphia, Pa.

VINCO VIDGINIO

MAISTO KRAUTUVĖ

438 JEFFERSON ST.

Philadelphia, Pa.

TR 1-6627

Raymond Wasikonis

RESTORANAS IR BARAS

2826 Master Street

Philadelphia, Pa.

GEO S. REINS

BAR

1625 S. 2nd STREET,

Philadelphia, Pa.

Tel. FU 9-0692

VALONES CAFE

BAR

MARY VALONES, sav.

5300 TACONY STREET,

Philadelphia, Pa.

WILLIAM VALAITIS

Visokiorūpas automobilių taisymas

730-2 E. Moyamensing Ave

Philadelphia, Pa.

Tel. Howard 8-0596

LIBERTY FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

204 NORTH BROAD STREET

Philadelphia 3, Pa.

(At Race Street Subway Entrance)

STATEMENT OF CONDITION AS OF JUNE 30, 1950

ASSETS

First Mortgage Loans	$6,127,087
Loans on Passb'ks and Certificates	54,717
Federal Home Loan Bank Stock	100,000
Cash on Hand and in Banks	618,076
Office Building and Equipment	36,305
Parking Lot—1415 Race Street	22,728
Deferred Charges and Other Assets	8,749
TOTAL	$6,968,258

LIABILITIES

Members' Share Accounts	$6,518,158
Loans in Process	28,765
Other Liabilities	4,927
Specific Reserves	11,483
General Reserves $235,000	
Undivided Profits 188,925	423,925
TOTAL	$6,968,258

CHARLES S. CHELEDEN, President

RAYMOND UZDMECKI, Secretary

HENRY KEMEKLIS, Treasurer

REGULAR DIVIDENDS

Payable June 30 and December 31. Paid without interruption since 1901. Never less than 2½ percent per annum.

BARON'S BAR

W. Baranauskas, Sav.

5345 Wyalusing Avenue

Philadelphia, Pa.

Tel.: GR 3-9995

NEW BRITAIN, CONN.

Quality Market

VICTOR ABECUNAS, Sav.

356 Park Street

Hartford Ave. Restaurant

ANDRIUS ŠVIRINAS, Sav.

36 Hartford Avenue

A. PETRAUSKAS

Restoranas ir viešbutis

Įvairūs gėrimai, geras maistas, puikūs kambariai

92 CHURCH STREET,

Paul's Restaurant

Paul Višniauskas, Sav.

pirmos rūšies maistas

Įvairiausi gėrimai.

31 Spring Street

JOHN B. VARKEL

PACKAGE STORE

Degtinė, vynas ir alus

411 Stanley Street

Tel.: 9-8218

TRAUN'S CAFE

N. E. cor. 16th Street and Spring Garden

Tel. LO 7-8662, LO 7-4967

Res. Cheltenham 2562

Philadelphia, Pa.

SHEPHERD DISTRIBUTING CO.

Distributors for

DOMESTIC and IMPORTED BEERS

Wholesale and Retail

JOSEPH V. PLAKIS

2315 N. 28th St., Philadelphia, Pa.

Tel.: SAgamore 2-2013

VIENYBĖ

An American Weekly in the Lithuanian language

Established in 1886 by J. J. Paukštis

JUOZAS TYSLIAVA, Editor and Publisher

Salomėja Narkėliūnaitė, Editor

Editorial and Business Office:

412 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y. Phone EVergreen 4-0802

Subscription Rates: USA and possessions $4.00 per year, Canada $4.50, elsewhere $5.50. Advertising rates on application.

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. under the Act of March 3, 1879.

Penktadienis, 1950 m. rugsėjo 29 d.

DR. BUNCHE — TAIKOS LAUREATAS

Kaip perniai, taip ir šiemet Nobelio taikos premija paskirta Jungtinių Tautų darbuotojui. Perniai ją laimėjo Jungtinių Tautų maitinimo ir žemės ūkio organizacijų vedėjas škotas John Boyd Orr, o šiemet — dr. Ralph J. Bunche, Jungtinių Tautų patikėtinių įstaigos vedėjas.

Dr. Ralph J. Bunche pavardė betgi pasauliui yra gerai pažįstama iš jo veiklos, jam einant JT Palestinos tarpininko pareigas. Po to, kai Palestinoje tragiškai žuvo grafas Bernadotte, jo pradėtąjį žydų ir arabų taikinimo darbą tęsė jis.

Ir jam pavyko juos sutaikinti ir sudaryti ginklų paliaubas. Tuo būdu Jungtinėms Tautoms pavyko Artimuosiuose Rytuose atstatyti Taiką. Matyt, kad taika šioje pasaulio dalyje buvo didelės svarbos, jei Nobelio premija teko jam, o ne Winstonui Churchill, Indijos ministeriui pirmininkui Nehru ar generolui Georges Marshall ar kitiems, kurie irgi buvo premijai gauti kandidatų sąraše.

Nors už savo darbą Jungtinėse Tautose jis buvo pagerbtas ordinais ir atžymėjimais, o Prezidentas Trumanas jį po to kvietė į valstybės sekretoriaus padėjėjus, bet šis pagerbimas turi jam ir visam civilizuotajam pasauliui, nepalyginti, didelės reikšmės.

Dr. Ralph J. Bunche yra negras. Jo senukas dar buvo vergas, o R. J. Bunche išaugo Amerikoje, čia baigė aukštuosius mokslus, ir pasiekė aukštos vietos politiniame gyvenime. Generolas Eisenhoweris ne sykį apie jį mėgdavo sakyti, kad tai esąs vienas didžiausių vyrų, kurį kada nors mūsų kraštas yra turėjęs.

Ir tikrai mūsų kraštas gali didžiuotis, kad išaugino vyrą, kuris tiek daug dirbo taikos labui, kada jam ne sykį Palestinoje grasė mirties Pavojai, civilizuotojo pasaulio vardu kviesdamas tautas prie taikos.

BAIGIASI BIMBININKŲ DIENOS

Bepigu buvo ligi šiol būti ar vaidinti komunistą Amerikoj, kol valdžia dėl to nečiupo už pakarpos. Bimbai buvo nesunku verbuoti tariamus drąsuolius, su malonumu kalbančius apie jų vedamą kovą už bolševikinės sistemos įgyvendinimą, naudojant terorą ir visas kitas antidemokratiškas priemones dabartinei visuomenės santvarkai sugriauti.

Įstatymas komunistams registruotis ir jų veiklai paralyžuoti jau priimtas. Prezidentas Trumanas jį vetavo, argumentuodamas, kad pradėjus čiupti komunistus, jie permes savo ardomąjį darbą į pogrindį.

Tikrumoj vetavimas reiškė tik tam tikrą partinį — politinį manevrą, prezidentui žinant, ir, matyti, norint, kad jo demokratų partijos dauguma, respublikonams padedant, surinks reikalingą balsų skaičių Kongrese ir Senate Prezidento vetavimui nulemti.

Nėra abejonės kad dalis fanatiškų komunistų pereis į slaptą veikimą. Bet dar didesnis mūsų bimbininkų skaičius, sekąs bolševikų liniją iš mandrumo ar kvailumo, neteks drąsos ir ūpo dirbti priešamerikinį (ir priešlietuvišką) darbą, nežiūrint žadamų kankinių vainikų iš Maskvos tarnų.

Galima laukti, kad "Laisvės" skaitytojų ir komunistų piknikų bei parengimų lankytojų skaičius diena iš dienos mažės. Bimba dar graudesnėmis ašaromis maldaus pinigų ir paramos iš nesusipratusių lietuvių, kol vieną dieną atsidurs izoliacijos stovykloj, kaip naciai paskutiniojo karo metu. Jis dar turi ir kitą kelią: susikrauti lagaminą ir važiuoti pas savo bosą į Maskvą.

SEOULO POLITINĖ REIKŠMĖ

Amerikos karinių jėgų viršininkas Korėjos fronte, perėjęs su savo vyrais upes ir kalnus, saugojusius pietų korėjiečių sostinę, pasakė: iš čia matyti ateinanti pergalė.

Politinė reikšmė Seoului kritus ir jį dabar išvadavus, yra labai didelė.

Prasidėjus karo veiksmams Korėjoje, komunistai Europoje turėjo gerą progą išnaudoti šiaurinių korėjiečių laimėjimus savai propagandai, siekiančiai numušti europiečių ūpą laikytis išvien su Amerika.

Iš Europos sostinių, ypač iš Paryžiaus ir Romos, rašė spaudos korespondentai liūdnas žinias apie demokratijai nepalankias žmonių nuotaikas. Buvo manoma, kad, jeigu komunistai tokie galingi, ar negeriau pasiduoti jiems nesipriešinant, nes Amerikos jėgos yra per silpnos apsaugoti Vakarų Europą nuo komunizmo antplūdžio.

Jungtinių Tautų jėgoms Korėjoje perėjus į ofenzyvą, o ypač po to, kai Pietų Korėjos sostinė yra atvaduota, reikia laukti vėl masių nuotaikų pakitėjimo. Tai ypatingai galima bus pajusti Azijoj, kur demokratinė sistema yra dar tik ateities dalykas. Ten dar viskas yra paremta jėga, net ir simpatijos Rytams ar Vakarams.

Jėgą gerbiantiems Azijos gyventojams Seoulo paėmimas yra, nepalyginti, išpūdingesnis įvykis, negu Jungtinių Tautų nutarimas pasmerkti agresorių. Karo įvykiai Korėjos fronte dabar jiems rodo, kad buvo per anksti kalbama apie Amerikos, vyriausios demokratijos gynėjos, silpnumą.

AR SOVIETAI PASIRENGĘ VISUOTINIAM KARUI?

KĄ APIE TAI SAKO JAV EKSPERTAI. – JAV IR TSRS KARINIS PAJĖGUMAS. – NAUJOJI PENTAGONO LINIJA. – JEI SOVIETAI PULTŲ EUROPĄ...

Rašo Vyt. Alseika

Ar Tarybų Rusija yra pasirengusi visuotiniam karui? Kokią galima padaryti išvadą, pažvelgus į sovietų laimėjimus, karinėje, pramonės ir ūkio srity? Tai yra klausimai, kuriais nemažai yra susidomėję, ypač Korėjos karui kilus, amerikiečiai. Kai kuriems jų ekspertams yra pavykę prasiskverbti pro geležinę uždangą ir arčiau susipažinti su jiems rūpimais klausimais. Pasirėmęs patirtais studijų duomenimis amerikiečių žurnalistas Rich. Wilson yra paskelbęs eilę straipsnių Look žurnale ir įvairiuose rytinių ir vidurinių JAV dienraščiuose. Juose R. Wilson skelbia amerikiečių patirtus duomenis apie sovietų pajėgumų ir pabaigoje patiekia savo išvadą klausimu: ar sovietai yra pasirengę visuotiniam karui? Čia skaitytojams sutraukta forma patiekiami šitie amerikiečių samprotavimai ir jų išvados. Mums, iš arčiau stebėjusiems sovietinį gyvenimą, kai kurie duomenys — mažiau ar daugiau bus žinomi, tačiau rasime ir naujų faktų, ypač kai kalbama apie abiejų didžiųjų valstybių — JAV ir TSRS — palyginamuosius faktus karinėje ar ūkio šakose.

Amerikiečių ekspertai pirmiausia yra pripažinę, kad sovietų pajėgumas auga labai smarkiai ir kad šiuo metu jis gali nukonkuruoti JAV, kaip stipriausią karinių pabūklų gamintoją. JAV vyriausybės nutarimai rodo, kad esama nuomonės, jog tenka rengtis tik ribotam karui, nes, daugelio ekspertų nuomone, sovietai dar nėra pasirengę ilgam ir baisiajam karui. Todėl dar nėra reikalo mesti didelių sumų ginklavimosi reikalams (vienos divizijos apginklavimas dabar kaštuoja 200,000,000 dol.) ir, pasak vieną aukštą karinį pareigūną, mes nesiekiame susilyginti su sovietais lėktuvais, šautuvais ar paskirų karių skaičiais. Tačiau valdžios sluoksniuose yra ir nuomonių, ar nėra klaidinga rengtis tik ribotam, bet ne visuotiniam karui. Vėl tvirtinama ir ne be pagrindo, kad 1960 m. gamybinis vakarų valstybių pajėgumas būsiąs tris kartus didesnis už sovietinės sferos pajėgumą, gi jau šiuo metu tik Amerikos plieno gamyba pralenkia sovietinę santykiu 4:1. Tuo būdu minimi krašto gyventojai tokio pobūdžio samprotavimais, pamiršdami ir tai, kad JAV yra pajėgios tiek padidinti savo gamybą, kad su jomis nesusilygins joks kitas kraštas. Pagaliau, JAV turėsiančios laiko šiam gamybos pakėlimui ir galų gale pralenksiančios bet kokį priešą.

Tačiau tai, kas vyksta Tarybų Rusijoje, visus tuos optimistinius samprotavimus pastato į kiek kitokią šviesą. Amerikiečiams paaiškėjo, kad sovietams pakanka plieno sukurti ir išlaikyti didžiausią pasaulio istorijoje taikos meto karinę mašiną ir kad Kremliaus vyrai mažai jaudinasi dėl plieno trūkumo namų ūkio reikalams. Tik vakarams esąs gyvas reikalas rezervuoti plieną, "reikalingą" liuksusinių prekių gamybai. Be to, juk yra žinoma, kad, 2 pas. karui pasibaigus, JAV įvykdžius mobilizaciją ir sustabdžius karinę pramonę, sovietai šitaip nepasielgė ir turėjo penkeris metus gražaus laiko pakelti savo karinį pajėgumą.

Šiandien, anot sovietų reikalų eksperto E. Raymondo, jei įvyktų karas, Stalinas galėtų susilyginti su JAV antrojo pasaulinio karo meto ginklų gamyba. Esą, kuo ilgiau Stalinas vengs karo, tuo labiau jo pramonė susilygins su amerikine. Jo nuomone, sovietai šiuo metu gamina dvigubai daugiau plieno ir kitų pagrindinių sunkiosios pramonės medžiagų, kaip besibaigiant 2 pas. karui. Reikia pastebėti, kad Raymondas 1944 — 1946 m. yra buvęs JAV karinės žvalgybos ūkio sektoriaus vadovas, 1938 — 1943 m. dirbo JAV ambasadoje ir 9 mėn. studijavo sovietų ūkį Stamfordo universitete.

SOVIETŲ KARINIS PAJĖGUMAS

Jo duomenimis metinė tankų gamyba Tarybų Rusijoje dabar siekia 60,000. Ligi 1955 m. šis skaičius gali pasiekti 90,000. Tai panašu į JAV "gamybinį stebuklą", kai antrojo pas. karo metu JAV tankų gamyba buvo pasiekusi 86,000. Pasak Raymondo, metinės gamybos skaičiai yra svarbūs, nes agresorius, veikiant priešui ir mechaniškų defektų dėka gali tikėtis kasmet netekti 100 nuoš. visų jo tankų.

Sovietų pajėgumas lėktuvų srityje šiandien siekia 80,000 ir 1955 m., Raymondo spėjimu, galįs pasiekti 120,000. JAV aukščiausia lėktuvų gamyba buvo 96,000 lėktuvų.

Sovietų pajėgumas gaminti artileriją, gali būti laikomas milžinišku. Dabar jie gamina 240,000 artilerijos pabūklų kasmet (karo metu gamino 120,000) ir ligi 1955 m. šis skaičius pasieksiąs 360,000. JAV karo meto gamyba buvo — 125,000.

Pgl. Raymondą, sovietai 1955 m. galėsią pagaminti 52% JAV 2 vas. karo plieno gamybos, 105% JAV tankų gamybos, 126% — lėktuvų gamybos, 288% — artilerijos gamybos, 162% kulkosvaidžių, 234% — lengvųjų ginklų ir 111% — JAV šovinių gamybos.

Kai kurių ekspertų nuomone, minėti ginklai neturi tiek reikšmės, juo labiau, kad JAV pradėjo gaminti iš tolo vairuojamus ginklus, atominę artileriją ir tt. Vis dėlto tie tvirtinimai nepasitvirtino ne tik dėlto, kad naujieji ginklai dar negaminami pakankamam kiekyje. Svarbiausia buvo ir Korėjos pamoka amerikiečiams.

(bus daugiau)

AR ĮMANOMA SUMUŠTI RUSIJOS ARMIJĄ?

Gen. H. Guderian apie Vokietijos apginklavimą ir karą

Trečiojo pasaulinio karo atveju Vokietija atsidurtų pačiame susitikime tarp Rusijos ir Vakarų. Šitai turėdami galvoje, Vakarai vis daugiau skiria dėmesio Vokietijai ir svarsto Vokietijos apginklavimo klausimą.

Įdomų pasikalbėjimą, išreiškiantį vokiečių nuomonę dėl būsimojo apsiginklavimo, amerikiečių spaudai Vokietijoje davė gen. Heinz Guderian. Paskutiniojo karo metu jo vadovaujami vokiečių šarvuočiai šturmavo Maskvos priemiesčius, 1944 m. jis buvo Hitlerio paskirtas gen. štabo viršininku ir 1945 m. pakliuvęs į nelaisvę. Jo parašytąja studija apie ateities karą JAV kariniai sluoksniai labai vertina ir ja naudojasi.

Gen. Heinz Guderian sako, kad, jei iš viso yra pasaulyje karys, kuris norėtų nustatyti priešo invaziją, tai pirmoje eilėje vokietis. Dėl pačios Vokietijos apginklavimo jis nesutinka su vakariečiais. Jų vieni siūlo panaudoti vokiečius kaip partizanus arba lengvai ginkluotus pėstininkus. Ir vieną ir antrą generolas atmeta kaip nesąmonę, tvirtindamas, kad lengvai ginkluoti pėstininkai niekados neįstengs sustabdyti invazijos iš Rytų. Tokiu atveju šansų laimėti turėtų tik pilnai ginkluota ir motorizuota kariuomenė.

Jis taip pat atmeta galimybę sukurti jungtinę įvairių tautų (vokiečių, italų, prancūzų) kariuomenę, naudojant mišrią vadovybę. Tokią idėją jis iš viso vadina nenusimanėlių žaidimu. Pirmiausia, sako jis, jei, pvz., rusai su savo tankais užpuls mūsų pėstininkus šiaurėje ar manote, kad mes turėsime laukti, kada prancūzų prieštankiniai daliniai atvyks iš pietų. Antra, yra tiek daug pagrindinių skirtumų tarp tų tautų apsiginklavimo, organizacijos ir struktūros, pagaliau net kalbos ir armijos narių mentaliteto, kad sunku įsivaizduoti, pvz., prancūzą vadovaujant vokiečių daliniui, arba vokietį — stovint prancūzų priešakyje.

Iš savo patyrimo jis išveda, kad jungtinius dalinius fronte galima panaudoti tik kaip pilnai apginkluotus ir kovai parengtus vienetus. Jei vakariečiai nori, kad vokiečiai dalyvautų Europos gynime, tai jie tegali jame būti tik lygiomis teisėmis, bet jokiu būdu ne kaip samdiniai. Jie turėtų būti vadovaujami pačių vokiečių ir tik vyriausioji vadovybė galėtų būti vakariečių. Panašiai kaip ir kitos tautos, taip ir vokiečiai Fontainebleau (Atlanto Pakto valstybių regionalinė kariuomenės vyr. būstinė) turėtų turėti savo atstovą. Tinkamiausiu kandidatu būtų feldmaršalas Erich von Manstein. Reikėtų apie 25 — 30 vokiečių divizijų.

Tuo atveju, jei sovietai pultų, pirmiausia nukentėtų Vokietija. Jo manymu, vargu, ar amerikiečiai dabartinei padėčiai esant, galėtų Vokietiją apginti, ir jie tikriausiai atsitrauktų iki Reino gynybos pozicijų, jei ne iki Pirenėjų.

Tarp Korėjos ir Vokietijos esanti panaši padėtis: vienas ir antras kraštas yra padalinti. Vienur ir kitur komunistai turi savo stiprią armiją, vienur ir kitur vadovauja Maskva. Amerika gal neapleis Vokietijos dabar ir artimoje ateityje, bet niekas negali patikėti, kad tomis negausiomis jėgomis amerikiečiai sustabdytų rusų invaziją, jei pasikartotų panašiai, kaip Korėjoje, vadovaujantis šūkiu: "Šalin amerikiniai kapitalistai, tegyvuoja laisva Vokietija!" Tada negali būti kalbos, jog rusai nenustumtų okupacinius dalinius iki Reino ar iki kanalo.

Yra planuojamos 35 divizijos Vakarų Europos gynybai. Prancūzija, kuri čia sudarytų pagrindinį įnašą, ir turėtų pastatyti 20 divizijų, dar yra toli nuo 20. Didžiuma jų kariauja Indokinijoje. Panašiai yra su Belgija. Olandų kariuomenė yra Indonezijoje. Didžiuma projektuotų 5 ar 6 britų divizijų dar turi būti sudarytos, o dabar jų nėra. Yra tik šveicarų armija. Italų gi divizijos dar tik brigados.

Generolas sako, kad, jei jis turėtų 4 bilijonus markių, kurie kasmet yra išleidžiami okupaciniams daliniams Vokietijoje išlaikyti, tai jis padarytų kariuomenę, kuri tikrai sustabdytų rusų invaziją.

Jo planas apginti Vakarų Vokietiją būtų toks: sukurti stiprius dalinius, panašius į Rytų Vokietijos "liaudies policiją", kurie būtų nelyginant magnetas anapus Elbės esantiems vokiečiams ir suorganizuoti stiprią įstaigą, kuri kovotų prieš komunistinę propagandą.

Apsirinka visi tie, sako generolas, kurie mano, kad rusų kareiviai yra niekam tinkami. Tai ta pati klaida, kurią ir Hitleris darė.

Rusų kareiviai yra puikūs, ištvermingi ir žino, už ką kovoja. Jų moralė yra aukšta ir jie dega neapykanta priešui. Niekas jo nenugalės, nebent tik techniška persvara.

Rusai tiek daug kariuomenės siunčia į frontą, kad yra neįmanoma su jais susidoroti. Jei Vokietija kovą su Rusija pralaimėjo, tai kalta ne tik Rusijos žiema, bet pirmoje eilėje rusų karių masiška persvara. Vokiečių kareivis gali kariauti, jei priešų yra 3 — 5 kartus daugiau, bet jis yra bejėgis, kai jo yra 10 kartų daugiau.

Žinoma, prie Vokietijos pralaimėjimų prisidėjo ir vokiečių klaidos okupuotuosiose srityse, pvz., Gudijoje ir Ukrainoje, bet jas darė ne kariuomenė, o partija — baigia gen. H. Guderian.

R. T-is

PREVENTYVINIS KARAS IR JO GALIMYBĖS

PULTI, NELAUKIANT, KOL BŪSI UŽPULTAS

Baimė, kad rusai pirmieji gali numesti atomines bombas ant Amerikos miestų, sudaro pagrindą siūlymams pradėti preventyvinį karą (karas, kuris pradedamas, norint sutrukdyti kitą karą). Karo specialistų nuomone, Amerika nėra tokia pajėgi, kad šiandien žaibiniu antpuoliu galėtų sutriuškinti Tarybų Sąjungą, verčia nuo šio plano susilaikyti ir ginkluotis.

Šias skirtingas pažiūras galima pastebėti ne tik plačiojoje visuomenėje, bet ir pačiuose aukščiausiuose politiniuose ir kariniuose sluoksniuose. Paskutiniu laiku pasigirdo pareiškimų iš atsakingų asmenų už karą, nelaukiant, kol ims griūti Amerikos miestai. Štai, keletas pavyzdžių:

Francis P. Mattrews, kabineto narys, laivyno sekretorius šitaip išsireiškė vienoje paskutinių savo kalbų (neoficialių): "Siekdami taikos, turime būti pasiruošę mokėti už ją bet kokią kainą, neišskiriant ir karo, norint priversti bendradarbiauti dėl taikos".

Harold Stassen, universiteto prezidentas, reikalauja įspėti Rusiją, kad bet kokia nauja jos ar jos pakalikų (satelitų) agresija bus suprasta kaip pagrindas Jungtinėms Tautoms paskelbti karą Tarybų Sąjungai. Jis klausia: "Ar mums bus dar ir tada neaišku, kai rusai ar jų satelitai užpuls Indokiniją, Burmą, Graikiją, Turkiją, Vokietiją, ar Austriją, kad turi prasidėti karas Maskvoj, Uralo kalnuose ir Ukrainoje?"

Karo aviacijos generolas Orvil Anderson nori eiti dar toliau. "Dėsnis laukti, kol tu būsi pirmas užpultas, nėra amerikiečių", sako gen. Anderson. "Amerikiečiai tiki iniciatyva". Prie to jis dar pridėjo: "Tegu man duoda įsakymą, ir aš per vieną savaitę sunaikinsiu visus penkis sovietų atominių bombų lizdus."

Gen. Anderson už tai atleistas iš tarnybos. Jis buvo karo aviacijos mokyklos viršininkas.

Harold Russel of Amvets, vienos didelės veteranų organizacijos vadas, reikalauja, kad Kongresas išaiškintų Tarybų Sąjungai, jog bet koks jos satelitų ginkluotas veiksmas bus suprastas kaip visuotinio karo veiksmas.

Šie daugėją pasisakymai už preventyvinį karą yra priešingi dabartinei viešajai politikai, kaip tatai išsireiškė Prezidentas Trumanas savo paskutinėje kalboje. Tautoje didėja baimė, kad sovietų lakūnai, Amerikai laukiant, gali pasirodyti šioje erdvėje, vietoj sunaikinus šiuos antpuolių jėgos šaltinius.

Nuo karinių veiksmų Korėjoj yra gerokai pasistūmėta prie kolektyvinės akcijos, siekiant užkristi velią komunistų agresijos plitimui. Jungtinių Tautų 51 paragrafas, kalbąs apie kolektyvinį saugumą, pradedamas plačiau svarstyti ir taikyti pačiame gyvenime.

Atominių jėgų lenktynėse, kuriose bent tuo tarpu, Rusija yra toli atsilikusi, žmonių protas diktuoja, kad geriau smogti dabar, kol Amerika turi jėgų persvarą savo pusėje. Teoriškai samprotaujama, kad komunistų agresija ir atominių antpuolių pavojus verčia Ameriką siųsti savo lėktuvus su atominėmis bombomis į Rusijos atominių bombų ir karinės pramonės centrus. Didieji B-36 bombonešiai gali pasiekti bet kuriuos taikinius Tarybų Rusijoj, pakilę ir iš savų bazių Amerikoj.

Rusija deda pastangas, kad jų satelitų kariniai veiksmai neįsiliepsnotų į visuotinį Rytų ir Vakarų karą. Amerikos visuomenė yra susidariusi nuomonę (taip mano 7 iš 10 užklaustų), kad Sovietų Rusija siekia pasaulį užvaldyti.

Atsakingieji Amerikos kariniai planuotojai yra tos nuomonės, jog šiandien Vakarų jėgos yra per silpnos, kad galėtų suduoti mirtinį smūgį rusams. Šiuo metu Amerika Europoj turi tik 10 divizijų, o pačios Vakarų Europos valstybės turi tik 12 visiškai ginkluotų divizijų. Reikia dar laiko ir pastangų, kada bus galima atsispirti 175 rusų ir 50 satelitų divizijoms.

Amerikos aviacija savo kokybe toli praneša rusus. Prie masinės gamybos gali būti ir jų kiekybė žymiai padidinta. Bet, anot gen. štabo viršininko gen. Bradley, karas negali būti laimėtas vien tik oro jėgomis. Gen. Kenney, aviacijos universiteto viršininkas mano, kad preventyvinis antpuolis prieš rusus gali karą paskubinti, bet nesulaikyti.

Kai kurie karo psichologai sako, kad atominis antpuolis labai suvienytų Tarybų Sąjungos gyventojus ir pakeltų jų kovos moralę, panašiai, kaip atsitikę Amerikoj, japonams puolus Pearl Harbour.

ŠVEDAI PRIEŠ KOMUNISTUS

Pasaulio taikos konferencija, įvykusi Stockholme ir pagaminusi "Stockholmo taikos peticiją", mažai teturi ką bendra su pačia taika, pasakė Švedijoj žinomas socialdemokratų politikas Orne neseniai įvykusiame specialiame masiškame mitinge Stockholmo ir švedų vardui apginti.

"Jeigu Stalinas grąžintų Baltijos tautoms laisvę", kalbėjo Orne, "jeigu jis leistų žmonėms Rytų Vokietijoj, Čekoslovakijoj ir visoj eilėj kitų kraštų laisvai apsispręsti, jeigu jis paliktų ramybėj Austriją, jeigu jis leistų laisvai išsitarti žodžiu ir raštu rusų tautai, jeigu jis paleistų vergus iš koncentracijos stovyklų, nušalintų slaptąją policiją ir nutrauktų šaltąjį karą Vakarų Europoj, tuomet mes čia susirinkusieji vienbalsiai pasveikintume jį kaip taikos šalininką."

Parlamento narys Ture Nerman, senas revoliucionierius, Lenino draugas, poetas, rašytojas, dabar taikus socialdemokratas, kalbėjo: Mums švedams nereikia jokios Stalino taikos propagandos. Labai retai kada mes grasome Stalino imperijai, kartais pagrasome vienu kitu žvejų laiveliu. Visos Vakarų tautos su išskėstomis rankomis pasitiktų rusų tautą. Jeigu Rusija žengtų du, gal tris žingsnius. Bet Stalinas nežengia. Stalinas nenori karo. Bet jis nenori ir taikos. Jis mėgsta vidurkį, šaltą karą, kurio pagalba jis gali kenkti kitoms tautoms, tarp kitko organizuodamas taikos konferencijas."

SIŪLO PRAPLĖSTI VILNIAUS PARKĄ

"Sovetskaja Litva" bendradarbis E. Gerasimov siūlo didžiausią Vilniaus miesto parką Užvingyje praplėsti, įjungiant į jį Gedimino Pilies kalną. Pagrindinis jėjimas, minėto ruso nuomone, turėtų būti iš Pilies aikštės.

PRIEŠ AMERIKIEČIUS

"Sovetskaja Litva" pastaria JAV vadam, ypač prezidentui Trumanui niekinti. Įvairiom progom neužmiršta pabrėžti jų "didėjančio imperializmo". 73 nr. drg. E. Grodzinski ilgame straipsnyje prikiša JAV ne tik didelį rasizmą negrų atžvilgiu, bet ir rasinę neapykantą.

Laiškų Fragmentai

NELĖ MAZALAITĖ - KRUMINIENĖ

Tu žinai, kodėl nebenoriu rašyti Tau. Taip, tai yra tikra ir nepakeičiama, kad negausi mano laiškų. Ne, prašau, nekartok: "O, kaip man jų trūksta" — nekartok, aš nerašysiu. — Tačiau, — ar esi skaitęs Edgar Allan Poe? Jis rašė apysaką apie vieną pražuvusį laišką — ne, tai nėra jokia meilės istorija — ten detektyvas, toks išmintingas, beveik filosofas, sako, jog geriausia slėpti labiausia matomoje vietoje. — Štai, kodėl šitie mano laiškai yra rašomi visiems, rašomi laikraščiui — juk čia taip paprasta paslėpti mažą daiktą, kaip širdis. Kas žinos, kam jie yra rašomi? Ar tu gali prisiekti, kad kalbu Tau? — Vienas atrās žodį, kuris buvo jam kartotas kadaise, ir kitas atpažins savo ištartą sakinį, ir trečias savinsis suminėtą įvykį — kas pažins, kam rašoma? — Ir šitaip širdis, kaip mažas gatvės smuikininkas gali išgroti savo melodijas, labiausiai brangias ir neišduodamas.

O, bet kodėl aš vis galvoju apie Tavo laišką? — Aš nenorėčiau pasisakyti, kad jis mane sugraudeno — argi iš tikrųjų yra taip, kad esi viską pakeitęs į tuštumą ir jauti, kaip sveria ji, kaip sunkiai sveria niekas? Bet aš juokiuos: — Praeis, sakau — praeis! Argi tokio žodžio tau nekartojau prieš metus ir keilį mėnesius? Praeis — kai žiūriu į debesis ir į bokštus — sakau: praeis, viskas praeina. — Ir Tu pajusi, kad tuštuma pasidaro lengva ir gerai praeis.

Tačiau, kodėl aš vis dar galvoju apie Tavo laišką, iš tikro, kodėl? Aš nenoriu pati sau sakyti, kaip gyvena manyje šitas Tavo laiškas — jis yra skendimo momentas — jame susirenka visas žmogaus gyvenimas paskutiniam pažinimui — ir aš regiu kiekvieną valandą su Tavimi. O, jų yra negausu — kiek gali tilpti tarp Kūčių vakaro ir balandžio pabaigos — bet jos visos spinduliuojančios ir žalios, nenuvėstamo aromato ir nepamirštamo skambėjimo. — Ir man darosi taip klaiku, kaip žmogui, kuris skęsta ir nori gyventi, o, taip begaliniai nori gyventi.

Praeis, sakau sau — praeis. Praeina simfonijų ir beržų amžius, praeina miestų grožio ir valstybių galios laikas — praeis. — Ach, tu, širdie, tu mažasis gatvės giesmininke — ar tu iš tikrųjų manai, kad galima tave kur nors paslėpti?

Balandžio pabaiga.

Aš čia sėdžiu ant akmeninių Holtenklinkės kapinių laiptų ir rašau Tau. Ach, Tu, mano neišvardintasai!

Taip, sėdžiu ant tų laiptų. Ir galvoju: ar nesi Tu praėjęs čia, aną pavasarį, aną balandį? Tada Tu turėjai regėti, ką dabar matau aš: septyni aukšti beržai auga prie šitos aikštės — jie yra liekni, jie yra septyni išlakūs puikūs jaunuoliai. Ir jie atrodo, kaip žalsvi debesėliai — tokie šviesiai žali jų lapai. Argi beržas nėra gražiausias medis? Ir tok nekaltas ir toks bejėgis, kaip kūdikis — jo negalima skriausti, ir geriau galėtum sušalti, negu nukirsti jį malkom.

Ar Tu atsimeni, kad čia eina ilgi laiptai į stotį, į mažą stotį giliai pakalnėje? Ir tolumoje niūksо Hamburgo fabrikai, o čia arčiau pilna namelių — jie išsvaidyti soduose. Ir sodai dabar nežydi, ir dabar šviečia saulė, todėl viskas iš tolo turi dūminiai sidabrinę spalvą — o namai kyšo nematomo vandens putose. Tikrai. — Galvoju: jeigu būtų galima kalbėti spalvomis. Galvoju: jeigu iš žodžių būtų galima padaryti pastelę — parodyčiau Tau. Galvoju: gal esi stovėjęs, kaip tik šitoje vietoje — tai žinai, ką matau aš. Ar buvo taip, kaip man? Ką tik prabėgo voverė — toks grakštus rusvas padaras ir uodega jos, kaip raidė — ji beveik palietė šitą popierių — o paskui nubėgo tvora. Taip, ji lipo tvoros viršūnėmis, virbais, kaip vijoklė žolė.

Taip sėdžiu sau ant laiptų ir praeidami vokiečiai sako: "Kodėl? Viršuje gi yra tokie patogūs suolai." — Kokia tvarkinga ir pilna taisyklių yra šita tauta! Štai, kapinės, kurios neturi nė šešėlio panašumo į mūsų ramybės vietos mistiką — ne, jie čia padarė alėjas, prisodino visokių augalų, ir tarp kitko, kaip žolę ar medį įdiegia į žemę ir lavoną. — Staiga mane apima nykus ilgesys pamatyti vieną apsamanojusį akmens paminklą. Vieną aplūžusį medinį kryžių parodykite man! — Ten, kažkur, į kur mes einame ir nenueiname — taip, taip, aš žinau — ten nieko kito ir nėra, kaip apleisti, nelankomi kapai.

(Bus daugiau)

ŽMONĖS, KURIE PER TREMTĮ KAIP VĖLIAVĄ IŠNEŠĖ LIETUVIŠKĄ DAINĄ

Ryšium su čiurlionіečių koncertais, kurie įvyksta Philadelphijoje ir New Yorke, spausdiname JAV lietuvio kario prisiminimus iš tų dienų, kada ansamblis koncertavo tremtyje

Apie Čiurlionio Ansamblį galima būtų prirašyti ištisus tomus. Tokia marga yra jo istorija. Tai lietuvių pabėgėlių tremtinių vargų ir pergyvenimų vaizdas sukoncentruotoj formoj. Su daugybe įspūdžių, kurių dalis be galo liūdna, dalis verčia šypsotis, nors tuo pačiu laiku patys prisiminimai jausmus tampo ir ašaras spaudžia.

Šią savaitę išgirsime čiurlionіečius Philadelphijoje ir New Yorke. Man teko juos girdėti Vokietijoje ir Austrijoje prieš penketą metų. Jei čiurlionіečiai ir dabar taip šauniai dainuoja ir šoka, kaip anais, 1945 metais, dar karui tebevykstant ir po paliaubų, tai philadelphiečiams ir new-yorkiečiams bus ko išgirsti ir pamatyti.

Dailesnio, gyvesnio būrelio jaunų lietuvių, kurie pagal savo dar trumpą amžių pergyveno daugiau vargų, sunkumų, bombardavimų, skurdo, o kartais ir bado, negu didžiuma "senių", o visgi neprarado entuziazmo ir gyvumo — kažin ar teks jiems matyti. Vargu ar ir tos pačios lietuvių liaudies dainos yra taip dailiai, jautriai skambėję čia Amerikoje, kaip jos skambėdavo anais laikais Vokietijos ir Austrijos salėse (kurios kartais salių vardą turėjo tik iš praeities, nes bombardavimų rezultate jos faktiniai tebuvo apgriautų salių griaučiai).

Čiurlionіečių būsimieji pasirodymai Philadelphijoje ir New Yorke prikelia iš pamirštų kareiviavimo dienų Vokietijoje ir Austrijos kampelyj pluoštą įvairių margų prisiminimų. Labai norisi jais pasidalinti su skaitytojais. Ir tai ne čiurlionіečių reklamai, bet tik, norint parodyti sąlygas, kuriose jie ten Europoje kūrėsi ir dirbo.

"TAI DAINUOJA!"

Tai buvo, berods, Wiurzburge, Vokietijoj, kur dviejose apibombarduotose stovyklose gyvena lietuvių. Mūdu su draugu užsukome tenai gan laiku, nes tą vakarą buvo rengiamas koncertas naujai atvykusiai amerikiečių armijai pagerbti, ir kartu dailės paroda. Koncertą stipriai prisimenam.

Koncertas įvyko buvusiame sandėlyje. Dalyvavo vietos lietuvių choras, Kauno operos solistė, berods, Kačinsko suorganizuotas orkestras, ir vyrų kvartetas. Kvartetas dainavo amerikiečių "barber shop" stilium ir teń buvusiems amerikiečiams kareiviams jis be galo patiko, buvo tiesiog 'sensacingas'. Kai kurie koncerto rengėjai ir dalyviai tuo jiems netikėtu amerikiečių reagavimu ir skonio pasireiškimu jautėsi šiek tiek nuvilti... Štai, rimti operos solistai, kompozitorius — pirmoj vietoj taikomi amerikiečiams imponuoti, o jiems labiausia patinka populiarus, keturių jaunų vyrų, galima sakyti, ausis rėžiantis dainuškų garbaliavimas!

Po koncerto stovykloj įvyko vaišės. Jų metu išgirdom pirmą kartą magiškuosius žodžius "Čiurlionio Ansamblis". Lyg bardami ir įtardami, kad "barber srop" kvartetas ir mus daugiau užimponavo, negu dera, kai kurie vietos lietuviai kalbėjo: "Ak, palaukit. Pakeisite nuomonę, kai išgirsite čiurlionіečius! Tai dainuoja!"

SU ČIURLIONIEČIAIS AKIS Į AKĮ

Praėjo kelios savaitės. Teko tarnybiniais reikalais nuvykti į Bludengo miestą Austrijoje. Senu įpratimu, ėjom ieškoti lietuvių. Miestą okupavę prancūzai aiškino: važiuok ten ir ten, suk į kairę, vėl į kairę, tada į dešinę, o vėliau kopk į kalną. Ten rasi "Siedlungą". Nuvykęs — klausk. Ten rasit lietuvių!

Iki šios dienos nežinom, kas yra "siedlungas" — nebent kaimas, kuriame stovi nebaigtas butų projektas, bet "siedlungą" užtikom, atradom lietuvių būrį, ir kartu, netikėtai ir nelauktai, atradom čiurlionіečius! Tą vakarą miestelio salėj jiems buvo rengiamas koncertas, į kurį buvo kviečiama visa vietinė prancūzų kariškoji ponija.

DU AMERIKIEČIAI TARP KONCERTO SVEČIŲ

Bludenziečiai priėmė mus kaip iš dangaus iškritusius mannos nešėjus, tuojau paėmė už rankų ir entuziastiškai beveik nešte nunešė mus į koncertą. Mat, vienas mūsų buvo bene pirmas lietuviškai kalbąs amerikietis, jiems pasirodęs. Mūsų buvo du — kolega buvo nelietuvis, bet ir jis jau buvo išmokęs būtinuosius žodžius — ačiū, myliu, panelė labai graži ir pan., kaip dera jaunam, nevedusiam karininkui.

GRAŽŪS ČIURLIONIEČIAI

Prasidėjo koncertas. Chopeną skambino A. Kuprevičius. Buvo trumpa prancūziška ir lietuviška prakalbėlė, ir tada, sakau, gavom pamatyti tą stebuklingą, Wiurzburge mum galvosna įkaltą Čiurlionio Ansamblį. Mažoj scenoj vos sutelpąs išsirikiavo nepaprastai gražus būrys jaunų lietuvių, — gal 35, gal daugiau. Ir mergaitės ir vyrai tautiškuose drabužiuose, neaplenkiant nei kurpių. Koncertui jau įpusėjus, mano kolega nelietuvis protarpiais vis atsisukdavo ir man į ausį šnibždėjo: "Good God, but your Lithuanian girls are pretty! That's the on I like her," jis kartą pridūrė ir galvos linktelėjimu nurodė į tamsiaplaukę dainininkę, stovinčią pirmoj eilėj. Reikėjo su juo pilnai sutikti. Čiurlionіečiai tikrai buvo nepaprastai gražūs. Ką choras dainavo, dabar neprisimenu, bet buvo du nepamirštami numeriai — "Tykiai, tykiai", ir "Kur bakūžė". Kaip tos dvi dainos, ypač "Bakūžė" skambėjo, dainuojamos čiurlionіečių — meisterių, tai rodo tas faktas, kad nesentimentalus mano kolega tų gailių melodijų beklausydamas, ir žodžių nesuprasdamas, pamiršo, kad lietuviškai nesupranta, užmiršo ir apie gražiąsias daininінkes scenoj, pravirko ir akis šluostydamas man tarė: "They must be singing of their homes, it couldn't be so moving if they sang that way of anything else". Dainos kalba yra tikrai tarptautinė.

Lietuvos operos solistas Ipolitas Nauragis, kuris kaip solistas koncertuos kartu su čiurlionіečiais.

AMERIKIETIS ĮSIMYLĖJO

Lietuvių mandagumui ir vaišingumui nėra ribų nė varge. Po koncerto rengėjai pakvietė visus svečius vakarienei. Etiketo klausimas iškilo ir čia. Norėta buvo mus sodinti prie garbės stalo, bet pritrūkta vietų. Priskyrė tada mus prie "antrojo stalo' bet mandagūs rengėjai padėčiai atitaisyti priskyrė mudviem su kolega už kompaniones prie stalo dvi čiurlionietes. Viena jų buvo ta pati tamsiaplaukė dainininkė, kuri mano kolegai taip krito į akį. Kolega negalėjo akių nutraukti nuo jos, o kai patyrė, kad jiedu gali susikalbėti vokiškai, tai jo džiaugsmui nebuvo galo.

Grįžtant, po koncerto ir po vaišių Bludenze, atgal į stovyklą Vokietijoje, kolega staigiai pareiškė: "That's the girl that I would like to marry!" — Šios istorijėlės epilogas yra maždaug toks. Prieš trejetą metų tas kolega išvyko atgal į Vokietiją tos tamsiaplaukės čiurlionietės ieškoti. Vargšas gal net nežino, kad Ansamblis dabar Amerikoje ir kad gal ta žavinga tamsiaplaukė irgi jau čia, o gal Australijoje, o ne Vokietijoje ar Austrijoje. Jei kas Bludenze kartais užtiks nusiminusį, nusivylusį, klaidžiojantį amerikietį, ieškantį savo tamsiaplaukės gražuolės, būkite taip geri jam pakuždėti, kad jis daugiau laimės New Yorke ar Philadelphijoje, negu tenai, Alpių pašlaitėse.

MINIA PRIE DURŲ

Kempteno (pietų Bavarijoje) lietuvių stovykloje buvo savaitgalio nuotaika. Čiurlionio Ansamblis tą vakarą turėjo koncertuoti. Žmonės rinkosi prie miesto salės valandą, daugiau iš anksto. Gatvėj, mažomis grupėmis stovinėjo keli šimtai lietuvių. Iš gretimųjų namų vokiečiai kaišiojo galvas per langus, žiūrėdami kas darosi. Minia augo. Atvyko čiurlionіečiai. Atvyko būrys aukštų amerikiečių. Sustojo ir jie gatvėje laukti.

Mat, salės durys vis dar buvo užrakintos. Kadangi tai dar nebuvo koncerto laikas, tai niekas perdaug nesirūpino. Pagaliau liko tik pusvalandis choristams ir croristėms persirengti. Tik penkiolika minučių. Bet salės durys vis dar buvo užrakintos.

KAI PATIEMS TENKA IEŠKOTI SALĖS RAKTŲ...

Kad čiurlionіečiai ne vien pirmos rūšies dainininkai, bet kartu griežti ir ryžtingi žmonės, ir, priedui, dar ir akrobatai, tai paliudija šis faktas. Kai koncerto valanda atėjo ir praėjo, o gargas su salės raktais taip ir paliko nesurastas, tai keli čiurlionіečiai iškėlė mikliausią savo narį ant pečių ir pristatė jį lipti į salę per langą ar per stogą. Namas buvo keturių aukštų. Drąsusis čiurlionietis įsikibo į namo sieną ir, graibstydamas plytų, išsikišimais ir sienos cementiniais pagražinimais prilipo iki antro aukšto langų. Pabandė — uždaryti. Visiems gatvėje užėmė kvapą, bet salės "okupavimo" misiją gavęs čiurlionietis lipo aukštyn. Pasiekė trečio aukšto langą. Bandė vieną, kitą — bet vis uždaryti. Šonu slinkdamas pagaliau prilipo dar prie vieno lango. Tas buvo atdaras. Sekundei nepraėjus jis jau buvo namo viduje.

Visa minia susimetė į salės duris laukti tolimesnių įvykių. Salės viduj vyko visoks bildesys. Įlindęs čiurlionietis trankė duris, matyt, vartė spintas ir stumdinėjo stalčius, ieškodamas raktų. Gal rado, gal ne, bet kaip ten bebūtų, koncertas įvyko. Čiurlionіečiai dainavo puikiai. Amerikiečiai valdininkai pasakė po prakalbėlę, kitą. Visų ūpas buvo geras ir nuotaika pakilusi.

JIE PRIMENA LAISVĄ LIETUVĄ

Ir taip čiurlionіečiai, nugalėdami visokias kliūtis, su šypsena veide ir daina lūpose, išėję tremties dienas, atsidūrė Amerikoje. Bet ir čia tėra jų tik laikinė pastogė, nes kaip tremtyje anais laikais, taip ir dabar jų spalvingoji koncerto programa baigiasi "namo!" Deja, tie gimtieji namai dabar yra svetimųjų pagrobti.

Todėl čiurlionіečiai dabar savo dainomis, muzika ir šokiais ir saviesiems ir svetimtaučiams primena Lietuvą. Ir ją nesiliaus primindami, ligi jų daina vėl galės laisvai skambėti laisvuose namuose, savo gimtojoje žemėje.

Šį kartą mums bus malonu juos pamatyti ir išgirsti tokiose didingose salėse, kaip Philadelphijos Academy of Music ir New Yorko Carnegie Hall.

Ant. Vaivada

ŠEŠTADIENĮ, RUGSĖJO 30 D., 8,30 VAL. VAK.

THE ACADEMY OF MUSIC

Broad ir Locust St., Philadelphia, Pa.

Bilietų kainos: $5.20, $3.90, $3.25, $2.60, $1.95, $1.30 (įskaitant Fed. Tax 20% ir City Tax 10%).

WCB Atstovybė Philadelphijoj,
c/o Liberty Federal Savings & Loan Association, 204 North Broad St., Priladelphia, Pa. Rittenhouse 6-7727

SEKMADIENĮ, SPALIO 1D., 5,30 VAL. PO PIETŲ

CARNEGIE HALL

57th St. ir 7th Avenue, New York City

Bilietų kainos: $3.60, $2.40, $1.80, $1.20, $.90. Pirmos eilės ložės (8 vietos) po $9.60 ir $6.00. Antros eilės ložės (8 vietos) po $3.60 ir $2.40 (įskaitant Federal Tax 20%).

WCB Artists & Concert Management

Gatvin Bldg., Room 210, 236 W. 55th St., New York, N. Y. Judson 2-2569.

Moterų Pasaulis

GRETA GARBO JAU VĖL GRĮŽTA Į SCENĄ

Didžiosios menininkės didžioji tragedija

Neseniai filmų žurnalai jau vėl pradėjo rašyti apie Gretą Garbo. Nuo to laiko, kai ji "pabėgo" iš Romos ir Paryžiaus, viskas buvo aptykę, nelyginant ji būtų pasitraukusi iš gyvenimo. O bendrai imant, ji yra moteris, apie kurią buvo prirašyta daugiau, negu apie kurią nors kitą filmų aktorę.

Sakoma, kad visi tie, kurie Garbo pažįsta, jaučia nelyginant pareigą rašyti apie ją, tą moterį, kuri Hollywoode gyvena, Hollywoodo dėka pasiekė didžiausio garso, o vis dėl to Hoolywoodui yra labai svetima.

Greta Garbo, kuri 1906 m. rugsėjo 18 d. Stockholme gimė kaip Greta Gustaffson, paskutiniuoju metu pergyveno įdomų psichologinį momentą, apie kurį daugiau ką turėtų pasakyti nervų gydytojas, negu reklamos žinovas.

Jos kaip menininkės tragedija prasidėjo prieš septynerius metus, maždaug po to, kai ji užbaigė savo paskutinę filmą "Two-faced woman". Tuo pat laikotarpiu ji jau buvo sukūrusi savo nepamirštamas roles "Anna Christie", "Anna Karenina", "Mata Hari", "Grand Hotel", "Queen Christina" ir "Ninotchka" filmose, nebūdama net įsisąmoninusi savo didybės. Žmonėms ji buvo Garbo, bet ji pati jautėsi tik viena iš daugelio filmų aktorių, kurios sunkiai dirba, yra ambicingos ir įsitikinusios, kad vieną sykį sukurs tikrai tobulą rolę.

"Two-faced woman" filmos pasisekimas nebuvo nei didesnis nei mažesnis už jos kitas roles, ir jis nėkiek nepateisina jos pasielgimo. Vieną lietingą sausio dieną, retą Holiywoodui, ji pareiškė savo artimiesiems, kad ji daugiau nebevaidinsianti. Ji buvo pavergta minties, kad ji jau ne tik pasiekė aukščiausiąjį savo kūrybos laipsnį, bet ji ir peržengė.

Pradžioje buvo manyta, kad tai tik buvo jos blogos nuotaikos pasireiškimas. Bet nuo to laiko ji apsigyveno vienišа savo namuose ties Bedford Drive, prisiėgta jausmo, kurį amerikiečiai pavadintų "self-consciousnes". Kaip širdies ligą turintieji kartais savo ligos kitaip neišsako, kaip: "Jaučiu, jog turiu širdį", taip ir Greta Garbo staiga pajuto savo kaip menininkės didybę. Šis įsitikinimas ją susargdino.

Iki 1940 m. jos asmeniškas gyvenimas tada jaunai filmų žvaigždei nedaug tereiškė. Nors ir daug skilčių prirašyta apie jos "didžiąją meilę" su jaunu (peranksti mirusiu) filmų aktoriumi John Gilbert,

Greta Garbo

kuris buvo jos partneris didžiosiose filmose, bet tikrumoje, kada užgesdavo didžiosios studijos lempos, jie būdavo darbu užimti taip, kad apie nieką daugiau nekalbėdavo, kaip tik apie tas pačias roles. Jo mirtis nepadarė jai tragiško įspūdžio. Jei apie tai kalbėti, tai labiau ją sujaudino scena, kada ji pradėjo pati sau nepatikti. Bet dar mažiau jaudinanti buvo jos draugystė su dirigentu Leopoldu Stokovski.

Apsupta vyrų, kurie ja domėjosi, ji pabėgo prie žmogaus, kuris tik pats savimi rūpinosi, kurio profesinis fanatizmas, neribotas įsivaizdavimas ir egocentriškas meno supratimas peržengdavo visas ir jos pačios būdo silpnybes. Apie karštą meilę ir čia negali būti kalbos, nes ji lengva širdimi šį jau penkiasdešimtuosius metus einantį maestro perleido dvidešimtmetei Gloria Vanderbilt.

Ir taip išėjo, kad ji buvo vieniša, kai prieš 7 metus atėjo jos didžioji dvasinė krizė. Ji užsidarė ir norėjo būti netrukdoma, o į vyrus žiūrėjo tik kaip į žmones, kurie trukdo. Kaip ji per tuos metus gyveno, nedaugelis težino. Jos namai Beverly Hill aptverti mūrine tvora. Iš devynių kambarių, tik trys apstatyti baldais. Juos tik ji ir tenaudojo. Tai jos miegamasis, salionas ir biblioteka su tūkstančiais knygų ir rankraščių, kuriuos jis per tuos 7 metus vartė. Ji daug studijavo, ne vieną kurią rolę, bet šimtus.

os namai yra dviejų aukštų, kurie yra vienas kito atskirti, nes ji norėjo visiško ramumo, kad net jos tarnai jai nesimaišytų. Virėja ar tarnaitė, norėdamos pas ją ateiti, pirma turi paskambinti. Net ir telefono ji savo aukšte neturi. Tarnaitė turi jai pranešti, kas ją kviečia. Svečių ji nepriima ir pati niekur nesilanko.

Ji dėvi labai ekstravagantiškai. Kelnėmis užsimovusi, ji rytais lipa į medį ir karpo šakas, laisto gėles ir amžinai perdažinėja žaliai savo daržo tvorą. Popietėmis ji eina apsipirkti dažniausiai tomis pačiomis kelnėmis, nevisai gerai pasiūtu apyligiu apsiaustu ir šiaudine skrybėle. Po to vėl sugrįžta už mūrinės tvoros.

Šis jos savotiškumas kyla daugiausia iš jos ano psichologinio pergyvenimo. Jos buitį aptemdė paništa baimė netekti tai, ką ji turi. Tą dieną, kai įsisąmonino savo genijų, kartu pastebėjo ir savo nežmonišką populiarumą. Ir sykį ji, atsistojusi prieš veidrodį, sau tarė: nesu jau aš tokia graži, kaip kiti mano: mano pečiai per platūs, mano kaulai per stambūs, mano kojos perdidelės. Ir nuo to laiko ji pradėjo nešioti plačią skrybėlę ir akinius, norėdama pridengti savo veidą, o savo kojas paslėpė ilgomis kelnėmis.

Bet, atrodo, kad jos atsiskyrimo metai baigiasi. Pamažu, kaip pratinamas ligonis prie vaistų, jos artimieji bičiuliai jai įkalbėjo, kad jos kaip filmų aktorės karjera dar nesanti baigta, kad ji dar galinti sukurti vertingų rolių. Kai Arthur Rank lankėsi Hollywoode, jis įkalbėjo Universal-International direktorių William Goetz, kad jis Garbo išjudintų ir įkalbėtų ją vaidinti Sarah Bernhardos rolę. Greta Garbo nė sykio neatėjo prie telefono, kai ją tuo reikalu šaukė. Tik po ilgų kalbų pagaliau ji sutiko. Bet čia ir vėl nelaimė: taip, kaip anksčiau ji buvo priblokšta savo genijumi, taip dabar ją priblokšė Sarah Bernhardos rolės didumas. Ir ji vėl atsisakė. Tada atėjo antrasis pasiūlymas — Walter Wanger jai siūlė Šv. Joanos rolę. Garbo spyrėsi, kad filma būtų sukama Europoje. Matyt, ji tikėjosi, kad Europos oru ji galės lengviau pakvėpuoti. Bet Romoje žmonės labiau domėjosi jos privačiu gyvenimu, jos "paslaptimi", negu pačia filma. Iš tenai "pabėgusi", ji Paryžiuje buvo įkalbėta stoti į baletą, bet ir vėl palūžta, atsisako ir sugrįžta į Hollywoodą.

Dabar gal gi krizė bus jau praėjusi. Vieną dieną ji savo dviviečiu automobiliu įvažiavo į Universal City studijos kiemą. Jau seniai jos daržo tvora laukia naujų žalių dažų, bet Greta Garbo neturi laiko. Ji studijuoja rolę. Tik retkarčiais ji padeda knygą ir susimąsto, mesdama į toli melancholišką žvilgsnį, kuris anksčiau jos draugus gąsdindavo.

Kažin, ką ji dabar galvoja?

S. K.

Šios trys gražuolės laimėjo New Yorko megztinių konkursą, gaudamos "1950 metų megztinių karalienių" vardą.

Pil. T. — 1950 m. rugs. 29 d.

Pati Naujausioji Egipto karaliaus Faruko pažintis — amerikietė Mimi Medart džiaugiasi jo gėlėmis.

MOTERIS IR ŽUVIS

Brazilijos indėnų brangenybės

Prancūzų žurnalistas, kuris neseniai lankėsi Brazilijos džiunglėse, tarp kita ko, rašo: visu Brazilijos viduriu tęsiasi neišmatuojamos džiunglės. Jos užima mažiausia 5 mil. kvadratinių kilometrų. Niekas ligi šiolei neturėjo ypatingo reikalo ar susidomėjimo į jas pakliūti. Kam rizikuoti gyvybe?

Tik tas gali džiungles pereiti, kuris geruoju sugyvena su vietiniais indėnais. Jie yra labai savotiški ir sunkūs perkalbėti, nelyginant vaikai. Jeigu jie pastebi svetimą žmogų, jie pasislėpę, ji seka, paskui pasirodo. Jei jiems svetimšalis įtartinas, reikalas baigtas.

Dar ir šiandien lėktuvas yra pati tinkamiausia priemonė susipažinti su džiunglėmis. Bet daugelis vietinių bijo lėktuvo motoro burzgimo. Kai Brazilijos lakūnas Zequina, žemai skrisdamas virš džiunglių, iškišęs galvą, žiūrėjo tereno, staiga į veidą jį kliudė nuodinga strėlė. Prie vairo atsisėdus kitam pilotui ir nusileidus, Zequina jau buvo miręs.

Indėnų strėlės yra labai taiklios. Jie puikiai pataiko į skrendantį paukštį. Ties Rio Xingu gyvenančios kamajurų, sujų, jurunų giminės gyvena laimingai, kaip Adomas su Ieva, dar be jokių civilizacijos suvaržymų. Jie nepripažįsta jokių drabužių. 13 metų sulaukęs jaunikaitis jau ieško žmonos. Čia viskas vyksta bendruomenei dalyvaujant. Net ir meilė čia nėra tokia paslaptinga, kaip kitur. Jie gyvena nuogi, jiems viskas yra įprasta ir jų nevaržo.

Du dalykus indėnai labiausiai vertina: moteris ir žuvis, dėl jų daugiausia kyla ir giminių ar tarpusavio karai. Žuvimi indėnas minta ir pragyvena, moteris gi yra jo gyvenimo draugė. Jei kas jam vieną kurių tų atimtų, tada jis tampa bestija.

Ties Rio Xingu tarp kamajurų ir sujų viešpatauja nesantaika nuo neatmenamų laikų. Kai sykį nakties metu sujai užpuolė kamajurų stovyklas ir norėjo pagrobti jų moteris, juos atmušę šeimininkai, nužudytąjį užpuolikų vadą ištisus mėnesius paliko gulėti aikštėje.

Keršydami už tai, priešininkai laivais persikėlė per upę ir taip gausiai kamajurus užpuolė, jog anie vos spėjo pabėgti, pasiėmę savo žmonas, tik visa nelaimė, kad paliko savo vaikus. Tada sujai uždegė jų palapines ir, sumetę ten kamajurų vaikus, juos sudegino.

I. Paulekiūtė neduos skyrybų

Pereitos savaitės beveik visa amerikinė spauda vėl prapliupo straipsniais ir jos nuotraukomis. Šiuokart talpinamas jos pareiškimas spaudos atstovams, kad ji neduosianti skyrybų savo vyrui.

Šiuo metu ji su dvejų metų sūnumi atostogauja Lowell, Ind., pas savo motiną ir patėvį. Netrukus ji ketina sugrįžti į New Yorką, o po to vyks žiemai į Floridą. Jos vyras dabar yra Pietų Amerikoje ir tenai pasiliks ligi sausio mėnesio.

Spaudai duotajame pasikalbėjime Ieva sako, kad ji darysianti viską, kad kartais jos vyras neatimtų sūnaus. Ji auginsianti jį taip, kad jis būtų normalus žmogus ir gyvenimą vispusiškai pažintų. Ji norinti, kad iš jo išeitų vyras, o ne kokios nors privačios mokyklos snobas.

Korespondentai rašo, kad Ievos plaukai, kurie anksčiau buvo naturalios blond auksinės spalvos, dabar yra perdažyti juodai.

MES

Juozė Gustaitytė - Vaičiūnienė, vyriausia skautininkė, kviečia skaučių vienetus, kurie dar nėra registravęsi centre, užsiregistruoti ligi spalio 15 d. šiuo adresu: J. Vaičiūnienė, 1610 St. 50th St., Cicero 50, Ill.

Juzė Augaitytė, operos solistė, kuri neseniai Marco Farnese Muzikos Studijoje pradėjo dėstyti dainavimą, įsigijo pianiną ir su pianistu dirbdama, ruošiasi koncertams, kuriems yra pakviesta į keletą lietuviškų kolonijų.

Stefanija Radzevičiūtė, buvusi Clevelando skaučių Neringos tunto tuntininkė, savo pareigas perleido St. Juodvalkytei.

Jau 10 metų, kai visi klauso
"LIETUVOS ATSIMINIMŲ"
radijo valandų,
kurios yra transliuojamos šeštadieniais nuo 4,45 iki 5,30 valandos iš stoties WEVD (1330 klc. — 5000 W).
Direktorius Jokūbas J. Stukas, 1264 White St., Hillside, N. J. Tel. WAverly 6-3325.

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA
JUOZAS GINKUS, VEDĖJAS
ŠEŠTADIENIAIS, NUO 2 IKI 3 VAL. PP.
IŠ WWRL, 5000 kcl.
495 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVergreen 4-9293

PHILIP BENDER
AVALINĖS KRAUTUVĖ
Mūsų krautuvėje galima gauti batų, tinkamų visiems keturiems metų sezonams.
Lietuviams ypač gerai žinoma mūsų avalinės kokybė.
245-247 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Telefonas: EV. 7-2043

A. NOVITZKIE
BARAS RESTORANAS SALĖ
Salė pramogoms vestuvėms ir susirinkimams
59-63 56th RD., MASPETH, L. I., N. Y.
Telefonas DA 6-7460

Telefonas: EVergreen 7-7411
KLEEN KOL COAL CO.
LISAUSKO ANGLIŲ KOMPANIJA
Anglys, Coke ir Aliejus
496 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Gyvenamoji vieta:
53-82 72nd Pl Tel.: HA 6-8406 Maspeth, N. Y.
Telefonuoti po 5 val. vakarais

J. KUMPIKO
ELEKTRO MOTORŲ DIRBTUVĖJE
Taisomi elektro motorai, ventiliatoriai, kirpimo bei skutimo mašinos, skalbimo mašinos, dulkių siurbliai ir kitoki dalykai.
GARANTUOTAS IR GREITAS PATARNAVIMAS.
105 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
EVergreen 7-1423

SUTVARKOMI BIZNIO TAKSAI
Mes sutvarkome įvairių rūšių bei jurisdikcijų taksus: federalinius, valstybinius, municipalinius Jungtinėse Valstybėse ir užsienyje.
Adv. St. P. Zubavičius, kuris turi teisės praktikuoti bet kuriame Jungtinių Amerikos Valstybių teisme, tvarko knygas bei rekordus pavieniams biznieriams, partneriams ir korporacijoms.
Patarnavimai atliekami ir laiškais. Be to, daromi asmeniški vizitai bet kuriose biznio įstaigose čia ir užsienyje.
Prašoma kreiptis angliškai ar lietuviškai, o aš suteiksiu sąžiningą patarnavimą.
STANLEY P. ZUBAWICZ (Zubavičius)
111 Ainslie Street, Brooklyn 11, N. Y.
Telefonas: EV. 4-3049

STANDARD FEDERAL SAVINGS and Loan Association of Baltimore City
Metinis dividentas 3%
Kiekvienas indėlis apdraustas federalinės valdžios apdrauda iki $5000.00.
684 Washington Blvd. Baltimore, 30, Md.

1860 . 90th ANNIVERSARY . 1950
Latest Quarterly Interest-Dividend 2% Credited and Compounded Quarterly
A YEAR
Interest starts from the first of every month on sums from $25. to $7,500 plus dividends
Deposits made on or before January 10. April 5, July 10, and October 5 will draw interest from the first of such months if left to the end of a quarterly dividend period.
THE Kings County SAVINGS BANK
135 BROADWAY at BEDFORD AVE
539 Eastern Parkway at Nostrand Ave.
BROOKLYN, N. Y.
Member Federal Deposit Insurance Corporation

PRASIDĖJO KARO ŽYGIS UŽ LAISVĘ

Generolas Lucius D. Clay, kuris vadovavo garsiam Berlyno oro tiltui, būdamas kariniu JAV gubernatorium išsiuntinėjo specialų kvietimą visų JAV svetimų kalbų spaudai ir skaitytojams, kviesdamas prisidėti prie dvasinio žygio, kuris paveiks žmonių mintis ir širdis visur, kur tik laisvė yra prispausta komunistų melais ir agresija. Šis žygis suteiks dvasinės paramos, panašiai kaip anas garsus Berlyno oro tiltas suteikė materialinę paramą, aprūpindamas Berlyną kasdienio naudojimo reikmenimis.

Dabar pasitraukęs į civilinį gyvenimą, gen. Lucius D. Clay sutiko priimti pirmininko vietą taikos karo žygio vajui, kuris buvo formaliai pradėtas Darbo Dieną generolo Dwight D. Eisenhowerio. Jo kalba buvo transliuojama visai tautai iš Denver, Colorado.

Šios kovos svarbiausias tikslas yra suteikti kiekvienam JAV vyrui, moteriai ir vaikui progą pasirašyti po Laisvės Deklaracija, tuo duodami savo asmeniską atsakymą ir paneigdami komunistų melus ir insinuacijas. Vajus tęsis ligi spalio mėn. vidurio.

Be to, norima suteikti kiekvienam pasirašytojui progą sustiprinti savo Laisvės Deklaraciją auka, pagal išgalę, kuri bus naudota palaikyti Laisvosios Europos radiją.

Kovos simbolis yra 10 to Laisvės Varpas, kuris buvo specialiai tuo tikslu nulietas viename garsiame varpų fabrike Anglijoje.

Jis rugsėjo 10 d. iš New Yorko išsiųstas kelionei po visas JAV.

Spalio mėn. pasibaigus vajui, Laisvės Sąrašas su Laisvės Deklaracija ir Laisvės Varpu bus išsiųstas į Berlyną, kur bus pakabintas Berlyno miesto rotušės bokšte, o sąrašai bus įrašyti bokšto viduje. Tikima, kad pirmas varpo balsas iš Berlyno, už Geležinės Uždangos suskambės Jungtinių Tautų Dieną spalio 24 d.

Aukos bus vartojamos toliau remti ir plėsti laisvosios Europos radiją, kuris siunčia kasdienines programas nuo liepos 14 d. (Prancūzijos Bastille Dienoje) iš strateginės vietos Vakarų Europoje į pavergtus Rytų Europos kraštus jų kalbomis.

"Visi mes čionai Amerikoje bendrai turime pasitikėti laisve, sako gen. Clay, "keli mūsų įgijom tą laisvę, čionai atvykdami, bėgdami iš pavergtų šalių. Daugelis mūsų paveldėjome laisvės meilę iš mūsų ainių, kurie už ją kovojo arba praeitose kartose atvyko čionai, jos ieškodami."

"Mes visi turime dalyvauti šių dienų kovoje už žmonių minties laisvę. Kiekvienas mūsų turi asmeninę pareigą, kuri gali atrodyti mažos vertės dabartinėje krizėje. Bet jeigu visi prisidėsime prie kovos už laisvę, kiekvienas jausime, kad asmeniškai remiame šią svarbią kovą už žmonių minties laisvę.

Gen. Lucius Clay ir V. Impellitteri skambina pirmą sykį "Laisvės Varpu", kuris simbolizuoja taikos kryžiaus kovas.

Aš esu tikras, kad amerikiečiai, suprasdami šios kovos svarbą, pridės savo vardus prie Laisvės Sąrašo, aukos radijui ir ragins savo gimines ir draugus tai pat daryti."

Tada laisvės trimito šauksmas pasieks net ir Kremliaus sienas, ir tos sienos turės subyrėti.

Kovą už laisvę remia National Committee for a Free Europe, Inc., kuri naudojasi Laisvosios Europos radiju. Komitetas turi JAV Prezidento paramą ir jame aktyviai dalyvauja Kongreso nariai, valstybių gubernatoriai, religinio, švietimo, ūkio, darbo ir visuomenės vadai visose JAV.

Komiteto būstinė yra Empire State Building, New Yorke.

C. C.

BE REIKALO LIETUVINO

Petrogradas yra pastatytas tikroje suomių žemėje, nes ir dabartinė Rusija yra ne rusų žemė. Ji pastatė Rusijos diktatorius ir svetimų žemių grobikas imperatorius Petras I, šiandien bolševikų - komunistų vienodai garbinamas su Leninu, Stalinu, Jonu III, Jonu IV Žiauriuoju, Ekaterina II, Kotuzovu, Skobeliovu, Suvorovu, Ermaku, Aleksandru Nevskiu, Muravjovu Koriku ir kitais praeityje garsiais juodašimčiais. To miesto pirmasis vardas Sankt Peterburg, paskum Peterburg, Petrograd ir dabar Leningrad. Be reikalo lietuviai tą miestą sulietuvinę vadino Petrapiliu. V. L.

LIETUVOS ŽVEJAMS VADOVAUJA RUSAI

Lietuvos žvejų profesinei sąjungai ir partinei organizacijai vadovauja šie asmenys: Zachriajevas, Legov, Malaško, Basinin, Burmistrova, Nikiforov. Kitas žuvų tresto darbuotojas N. Šurov kritikuoja jų darbą, pažymėdamas, kad per dvejus metus tebuvęs sušauktas vos vienas partinis susirinkimas (Sovetskaja Litva, Nr. 73, 1950 m.).

LAIŠKAI SENIAU IR DABAR

Prieš 30 metų mes lietuviai rašydavome laiškus į Lietuvą šitaip: Pirmas mana žodelis, tegul bus pagarbintas, su tamstų atsakymu ant amžių amžinųjų. Pirmiausia sveikinu Motutę ir Tėveli, bučiuodamas jūsų baltas rankeles per šitą baltą poperėlį.

Toliau sekdavo sveikinimai ir bučiavimai seselėms, broliams, giminėm ir pažįstamiem. Po šitokių sveikinimų, prasidėdavo pranešimai apie save ir prašymai. Vienas draugo užsilikęs laiškas taip skamba:

Brangi motute ir tėveli, prašau jūsų bagasiavenstvos, mat, sumislijau žehytis. Įsimylėjau bagotą mergą su kromu. Biznis didelis ir geras.

Gavus šitoki laišką, motina sako: Parašyk, tėvai, kad jis neapsigautų, tegul neima nuogos, jei ima ją, tegul paima ir jos kromą, ir paklausk, kam jam reikalingas didelis šuo be uodegos? Nugi, motin, — sako tėvas, ar kiekvienas šuva turi turėti ilgą uodegą, gali būti ir biznas.

Kitas rašo:

Dabar gyvenu Ubogine, bet važinėju dirbtų Brūk klynan. Dirbu prie perechodų.

— Dieve mano, — suvaitoja motina, — sveikas vaikas, bet sakosi gyvena ubagynėje. Kur jis važinėja tėvai?!

ANTRAS LAIKOTARPIS

Nepriklausomybės laikais laiškų rašymas pakitėjo:

Miela sesele,

Siunčiu jums gud taimų iš tolimos Amerikos. Mes visi fyliname gud. Mūsų Edie kaip krienas, o Tela turi labai gerą balsą. Vyras dirba ant pisvork, tai gerai uždirba. Žodžiu, gyvename fain.

Gavėja perskaitė ir mąsto: Ko tu nori iš manęs, sesele. Aš tavo krienų neėdžiau ir neėdu, o kad tavo telyčia turi gerą balsą, prasta naujiena man. Gerai, kad nepadaviau kaiminkai šito laiško, būtų buvus sarmata, kad mano sesers vyras užsiima tokiais darbais.

TREČIAS LAIKOTARPIS

Kai dabar, Lietuvos gyvenimui "pagerėjus", ir laiškai ateina parašyti su "pasigėrėjimu."

Motina rašo: Brangus šūneli, tėvui atsibodus gyventi ant 80 dešimtinių žemės, pasilikome tik vieną ir seną kumelę. Gyvename labai gerai, esame sveiki. Atsiųsk vaistų, nors 50 gramų Streptomycin. Tavo motina.

Brangi sesele, Mano du broliukai pasistatė gražius namus ant kalnelio, atsimeni, kur stovėdavo senas kryžius, aš pasilikau tėviškėje viena. Esu sveika ir gyvenu gerai. Atsiųsk 25 gramus Di Hydrostreptomyan.

Mielas Dėde, Aš šiemet baigiau mokyklą ir gavau pagyrimą už gerą skaičiavimą ir atliktą darbą. Mat, suskaičiau, kiek mūsų višta per metus sudėjo kiaušinių ir padariau pranešimą. Gyvename labai gerai ir esame sveiki. Atsiųsk nors 10 gramų Streptomycin. Tavo Jonukas.

Brangi buvusi kaiminka, Mūsų ožka atvedė tris ožkiukus, kas prie buržujų valdžios buvo retenybė. Už tai pasiuntėme padėkos telegramą ten, kur reikia. Gyvename labai gerai ir esame visi sveiki. Atsiųsk 75 gramus Streptomycin. Tavo kaiminka Teklė.

Brangus Broleli, Tavo buvusi jaunystės draug. Petrą nubaudė trims metams kalėjiman, todėl, kad višta neapvertė trijų kiaušinių ir neišsiperėjo trys viščiukai. Gyvename labai gerai ir esame visi sveiki. Būk geras, atsiųsk nors 25 gramus Di Hydrostreptomyan. Tavo seselė Agota.

Miela sesele, Tėvas išvažiavo į rytus darbams. Man, kaip buvusiai amerikietei, neduoda paso darbui gauti, todėl nieko nedirbu ir gyvenu labai gerai. Atsiųsk nors 30 gramų Streptomycin. Tavo seselė Ona.

KETVIRTAS PAREDAS

Lietuvoje giminėms "praturtėjus", nebenorint su mumis susirašinėti, ir mes liovėmis rašę.

Savo tuščią laiką dabar užpildome lietuviškų laikraščių skaitymu. Sakau "lietuviškų", nes, ačių dievams, dar neištautėjome ir savo gražios kalbos neužmiršome.

Stebėkite:

Plačiai žinomas biznierius Ubis atidarė didelį forničių štorą, antrame flore įrengė šiuom rūmą. Seni ir nauji klijentai prašomi atsilankyti. Arba: Gerai žinoma vietos veikėją ištiko nelaimė. Draivinant karą, įvyko eksidentas; pramušta galva ir perlaužtas blauzdakaulis. Daktaras sako, gal reikės koją amputuoti. Arba: Gerai žinomas vietas veikėjas Kielevičius atidarė naują ofisą, iš kurio bus patarnaujama vietos lietuviams inšiurino ir praparčių pirkimo reikalais. Taigi šitaip marguoja mūsų gyvenamieji laikai, o su jais ir mūsų laiškai.

J. Šiaučiūnas

IŠNUOMOJAMAS kambarys su baldais ir atskiru įėjimu blaiviam, ramiam vyriškiui — 304 Bedford Ave (kampas South 1st Street), antras aukštas. Kreiptis vakarais nuo 6 val.

BROOKLYNO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. JOHN WALUK
161 No. 6th Street
VALANDOS:
8 — 10 ryte
1 — 2 popiet
6 — 8 vakare
Tel. EVergreen 8-9229

DR. BLADAS K. VENCIUS
(DANTŲ GYDYTOJAS)
499 Grand Street
VALANDOS:
9 — 12 ryte
2 — 9 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. Ofiso STagg 2-0706
Namų — Jamaica 6-3834

DR. A. PETRIKA
(DANTŲ GYDYTOJAS)
221 So. 4th Street
VALANDOS:
9 — 12 ryte
1 — 8 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. EVergreen 7-6868

EDDY'S BAR & GRILL
EDWARDAS PAVILONIS, Sav.
Naujai išdekoruotas restoranas ir salė.
Įvairūs gėrimai, šviežias maistas
LIETUVIŠKA NUOTAIKA
459 GRAND ST., BROOKLYN 11, N. Y.
Tel.: EV. 4-8698

HELENA'S BEAUTY STUDIO
(Lietuvaitė, Lic. Hair Stylist)
Exclusive Prescription Permanents
136-08 Roosevelt Ave. Flushing, N. Y.
Tel.: FL 9-9487

KINGSLAND INN
Al. J. Grunskis, Sav.
Įvairūs svaiginamieji gėrimai.
Šviežias maistas pietums ir kitokiems užkandžiams.
Salė susirinkimams ir šiaip pobūviams
Televizija.
148 Kingsland Ave. Brooklyn 22, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8918.

A. Povilansko Baras ir Restoranas
SALĖ ŠEIMYNINĖMS PRAMOGOMS
158 GRAND STREET
Tel. EVergreen 4-9737 BROOKLYN, N. Y.

B. J. SCHEGAUS
REAL ESTATE & INSURANCE AGENTAS
Seniausia lietuviška nekilnojamo turto
ir draudimo įstaiga Brooklyne
Visada visiems sąžiningai
patarnaujama.
195 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 7-1241.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas, EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
123 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME
MATHEW P. BALLAS, Direktorius
ALB. BALTRŪNAS-BALTON, Reikalų Vedėjas
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. STagg 2-5043 NOTARY PUBLIC

Eastate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
NOTARY PUBLIC. Tel. NEwton 9-4464

F. W. SHALINS
(ŠALINSKAS)
LAISNIUOTAS GRABORIUS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

ROGERS FUNERAL HOME
P. RADZEVIČIUS, Direktorius
Telefonas. STagg 2-4409
Koplyčia Laidotuvėms NOTARY PUBLIC

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

BROADWAY FOOD SHOPPE
Kafateria ir restoranas
FRANK IROLA, sav.
Gamina ir pristato maistą vestuvėms ir kitokioms pramogoms
139 BRAODWAY,
Brooklyn, N. Y.
Tel. EV. 4-9050

MAISTO KRAUTUVĖ
J. Jokubauskas, Sav.
291 Maujer St.
Brooklyn, N. Y.
EV 4-9579

M. STRIKOLIS
MAISTO KRAUTUVĖ
253½ E. MAIN STREET
Amsterdam, N. Y.
Tel. 1596

DeKALB TAVERN
VYNAS, LIKERIAI, ALUS
A. SINUS, sav.
352 Onderdonk Avenue
Brooklyn, N. Y.

JONAS SUTKAITIS,
Laikrodininkas.
Parduodami nauji ir taisomi bei atnaujinami seni laikrodžiai.
449 Grand Street,
Brooklyn 11, N. Y.

Lietuviai advokatai

JOHN W. ANSELL
15 PARK ROW
NEW YORK CITY
Ofiso tel.: WO 2-3497 Namų tel.: NE 9-568

STEP. BRIEDIS, Jr.
197 Havemeyer St.,
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel.: EVergreen 7-9394

CL. A. VOKET-VOKIETAITIS
41-40 74th Street,
JACKSON HEIGHTS, N.Y
Tel. NEwtown 9-5972

ANT. J. WESLAN
(Vizlanskas)
6 Court St., Brooklyn, N.Y
Tel. MAin 5-1260

SCHOLES BAKING, Inc.
LIETUVIŠKA DUONA—GERIAUSIA DUONA

V. LUKAS, vedėjas
Mes kepame visokias duonas ir pyragus vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams ir kitokioms iškilmėms. Visus užsakymus mes išpildome kogeriausiai.
532 Grand St. Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8802

J. M. BUYAUSKAS
Laidotuvių Direktorius
Naujai pastatytame name moderniškai įrengta koplyčia.
Patarnauja ir kitiems New Jersey miestams.
24 Davis Ave. Kearny, N. J.
Tel.: Kearny 2-2588

MERIDEN MONUMENTAL WORKS
STATOME PAMINKLUS KAPINĖSE
JOHN McGINNIS, Sav.
65-39 Grand Avenue, Maspeth, N. Y.
Prie M. Olivet Kapinių
arba
Fresh Meadow Rd. ir N. Hempstead Turnpike
Flushing, N. Y.
Prie St. Mary's Kapinių
Telefonai DAvenport 6-0750 Flushing 7-9248

THE HALF SHELL
P. Janus ir G. Shlakis, Sav.
Įvairiausi gėrimai ir valgiai.
ROUTE 27-A, ISLIP, L. I., N. Y.
Bay Shore 2996.

V. A. BUDRAITIS
APDRAUDOS AGENTAS
Sąžiningas patarnavimas
8552 102 Street Richmond Hill, N. Y
VIrginia 9-6773

GEORGE F. RACHUN
Restoranas, baras ir salė
Geri gėrimai ir šilti valgiai.
MORGAN AVE. ir HARRISON PLACE,
BROOKLYN, N. Y.
Tel. HY 7-9758

New Yorkas ir Apylinkė

Pas mus

H. N. Rosenfield, DP Komisionierius, specialiai atvyksta iš Washingtono dalyvauti Čiurlionio Ansamblio koncerte, šį sekmadienį Carnegie Hall, New Yorke.

A. Batelienė, buvusi tremtinė, į Čiurlionio ansamblio koncertą, kuris įvyksta šį sekmadienį Carnegie Hall, New Yorke, įsigijo pirmos eilės ložės bilietus.

J. Šunskis, Vienybės agentas Amsterdame, N. Y., buvo atvykęs į Brooklyną, kur jis aplankė savo dukterį Alice, gimines ir draugus.

H. Veršinskienė, buvusi Sukauskaitė, gyvenanti New Yorke ar kitame kuriame nors mieste, prašoma atsiliepti šiuo adresu: Kazys Mačiulis, 2203 Mt. Vernon St., Philadelphia, Pa.

L. Fuhr, Kings County Savings Banko vedėjas, labai draugiškas Vienybės kaimynas, po dviejų savaičių atostogų, praleistų užmiestyje, grįžo į savo tarnybą banke.

P. Šimaitis su žmona, neseniai sunkiai nukentėję automobilio nelaimėje, šią savaitę apleido ligoninę ir išvyko į savo gyvenamąją vietą Connecticut valstybėje.

Pranė Lapienė, kurios garantija Amerikon iš Švedijos atvyko dail. Pranas Lapė, šiomis dienomis parsivežė jį iš ligoninės į Stony Brook, kur jis sveiksta jos globojamas. Kaip žinia, jis buvo sužeistas automobilio katastrofoje, vykstant jam su švedų futbolininkais į rungtynes.

Juozas Ginkus savo saldainių krautuvėje yra daugiausia pardavęs bilietų į Čiurlionio ansamblio koncertą, kuris įvyksta šį sekmadienį Carnegie Hall, New Yorke.

Julian Seaman, kuris rūpinasi Čiurlionio Ansamblio reklama amerikiečių spaudoje, yra žinomas muzikos kritikas. Šiomis dienomis Rhineheart leidykla išleido jo redaguotą veikalą "Great Orchestral Music."

A. Sinušienė, jos sūnus Vladas, ponios Zinienė ir Paul siunčia sveikinimus Vienybei ir visiems savo draugams brooklyniečiams iš Virginia Beach, Va.

Ieva Trečiokienė, kuri kartu su vyru lankėsi Washingtone, siunčia mums linkėjimus iš sostinės.

A. Matulis, žinomas siuvėjų kontraktorius, savo šeimai ir draugams įsigijo ložę Carnegie Hall, kur šį sekmadienį, 5:30 val. popiet, įvyksta Čiurlionio Ansamblio koncertas.

"GABIJA" KVIEČIA

Čiurlionio Ansamblio koncerto New Yorke proga iš aplinkinių kolonijų suvažiuos daug lietuvių. Lietuvių Spaudos Centras Amerikoje "Gabija" (340 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.) kviečia visus svečius aplankyti vieninteli Amerikoje lietuvišką knygyną. Čia galima gauti ne tik visi naujausi leidiniai, bet ir nepriklausomybės laikais Lietuvoje spausdintų knygų, įvairių laikraščių, žurnalų, maldaknygių, rašomosios medžiagos, paveikslų, atvirukų ir kt. Knygynas spalio 1 d., sekmadienį, bus atidarytas nuo 12 iki 4 val. popiet.

BURIASI TALKININKAUTI BALFO RINKLIAVAI

Į BALFo kvietimą rašytis rinkėjais spalio 27 ir 28 dienomis Didžiajame New Yorke vykstančiai rinkliavai atsiliepia ne tik pavieniai asmens, bet ir lietuvių tikybinės bei visuomeninės organizacijos.

Žurnalistas Algimantas Šalčius BALFui rašytame laiške kartu su savo žmona Nijole įsiregistruoja į rinkėjus, pridėdamas: "Bandysiu prikalbinti Fordhamo Universiteto vadovybę leisti tokią rinkliavą padaryti ir pačiame universitete". Alg. Šalčius, kaip žinia, studijuoja ekonomijos mokslus šiame universitete. Iš tremtinių pavienių rinkėjų sąraše yra ir O. Tercijonienė su dukra Giedre. O brooklynietė, jau seniai čia gyvenanti lietuvaitė Margareta Uksėnaitė pati atvyksta asmeniškai į BALFą įsirašyti į rinkėjų eiles.

Viena pirmųjų organizacijų, susirūpinusi suburti didelį rinkėjų skaičių, yra Kunigų Vienybė. Pereitą savaitę jos susirinkime buvo nutarta prie parapijų steigti rinkėjų telkimo punktus. Great Necko BALFo skyrius taip pat jau turėjo posėdį, norėdamas surasti būdų kaip galėtų tinkamiausiai prisidėti prie New Yorko BALFo rinkliavos. Nutarta suorganizuoti rinkėjus.

Newarko lietuviai BALFo rinkliavos reikalu sušauktame susirinkime nutarė visais galimais būdais ruoštis ir padėti centrui. Jau keletas asmenų pasižadėjo savo automobiliais nuvežti rinkėjus į New Yorką ir po rinkliavos parvežti atgal. Taip pat daugelis įsiregistravo rinkėjais. Tolimesnė registracija vyks prel. Ig. Kelmelio, A. S. Trečioko patalpose ir pas vargonininką Bernotą.

Išrinkta komisija, kuriai pavesta susitarti su kitomis New Jersey kolonijomis dėl bendros arba atskiros veiklos. Komisijon įeina: V. J. Dilys, kun. P. Totoraitis ir A. S. Trečiokas.

New Yorko Inžinierių ir Architektų Draugijos susirinkime, kuriame buvo aptariami organizaciniai reikalai, buvo atkreipta dėmesys ir į BALFo rinkliavos reikalą, nutariant padėti parinkti talkininkų — rinkėjų. Talpoj ir Dariaus ir Girėno postas žada rinkėjais talkininkauti.

Tai tik pradžia, bet jau graži ir kitus uždeganti. Dar apie mėnesis iki rinkliavos pradžios, bet dabar pats laikas registruotis rinkėjais, nes rinkliavos komitetas turės paruošti rinkimo postų vietas. Todėl, neatidėliodami registruokitės visi, kurie norite savo laisvalaikio auka patalkininkauti BALFui surinkti aukų užjūryje vargo esantiems mūsų kraujo broliams. Registruotis galima žodžiu ar raštu BALFe, 105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y., Amerikoje, Vienybėje, pas J. Ginkų, "Gabijoje" ir visose lietuviškų parapijų raštinėse arba skambinti BALFui telefonu EVergreen 7-1422.

LIETUVIŠKOJO KAŠTANO PAVĖSYJE

Ar nori paragauti lietuviškos skaidriosios?

Manau, kad taip. Bet reikia būti nepaprastai laukiamu svečiu ar surasti ypatingą progą, kad šitos branginamos gėrybės padėtų šeimininkė ant stalo.

Maspethe, 58 gatvėj, kur gyvena vienybiečiai Ieva ir Jonas Kazakevičiai, auga kieme lietuviškas kaštanas. Ieva prieš dvidešimt metų lankėsi Lietuvoj, pagyveno šešetą mėnesių gimtuosiuose Lazdijuose ir, grįždama į Ameriką, atsivežė kelis kaštanus. Vieną jų tėviškės atsiminimui pasodino į vazoną, o po poros žiemų persodino sodnely, kur jis plačiai išsikerojo ir giliai suleido šaknis į Amerikos žemę, nepalyginti geriau, negu persodinti generolai.

Dabar jam dvidešimt metų. Jis pačiame stiprume. Savo sodriomis lapotomis šakomis jis vasaros karšty teikia malonų pavėsį, kur Kazakevičių šeima paprastai parenka vietą svečiui, kur pinasi kalbos apie praeities prisiminimus iš gimtosios Lietuvos. Lietuviškas kaštanas čia simbolizuoja saitą, kuris riša žmogų su jo gimtąja žeme.

Grįždama iš Lietuvos, Ieva atsivežė lietuviškos degtinės, bei lietuviško sūrio. Per dvidešimt metų šie namų skanėsiai buvo taupiai naudojami, bet, sakau, jeigu bus ypatinga proga, gali būti pavaišintas kaštano pavėsyje gurkšneliu lietuviškos skaidriosios, įgijusios nepaprastai gerą skonį. Močiutės suspausti sūriai yra sukietėję it titnagas, valgant reikia atmirkyti, bet skonis nėra nė kiek pakitėjęs. Jis yra sveikas, gardus ir pilnas maloniausių prisiminimų.

Trejetą metų vėliau (1933 m.) buvo nuvykęs aplankyti savo namiškius ir Jonas Kazakevičius. Iš kelionės po Suvalkiją (jis marijampolietis) jis turi kaimišką tabokinę su lietuvišku tabaku, ir prie to riesta lietuviško ūkininko pypkė. Užtraukęs dūmą, pasijunti nuskridęs į savą kaimą, matai mintyse anuos praeities vaizdus, malonius tėviškės subatvakarius, kada laisvi lietuviai, po dienos darbų susėdę prieangy, traukdami pypkes, šnekučiuodavosi apie derlių, sėją, jaunųjų šeimos narių ateiti, neišskiriant ir kelionės į Ameriką.

Šiandien kitokie baisūs laikai, apie kokius anais laikais, lietuvis, pypkę traukdamas, nė galvoti nepagalvojo. Kas galėjo manyti, kad užeis metai, kada vėl rusas pavergs Lietuvą ir uždraus vaikams atvažiuoti iš Amerikos aplankyti savo tėvus ir tas vietas, kur jaunystėj žaista, bėgiota ir dirbta.

Kazakevičių sodnelyje auga lietuviškas kaštanas, yra dar kiek lietuviškos degtinės ir motulės spausto sūrio. Kažin, ar užteks, kol galėsime vėl kada važiuoti, melancholiškai dūmoja Kazakevičiai su savo bičiuliais.

Vai Noris

PAGRAŽINO APREIŠKIMO PAR. BAŽNYČIĄ

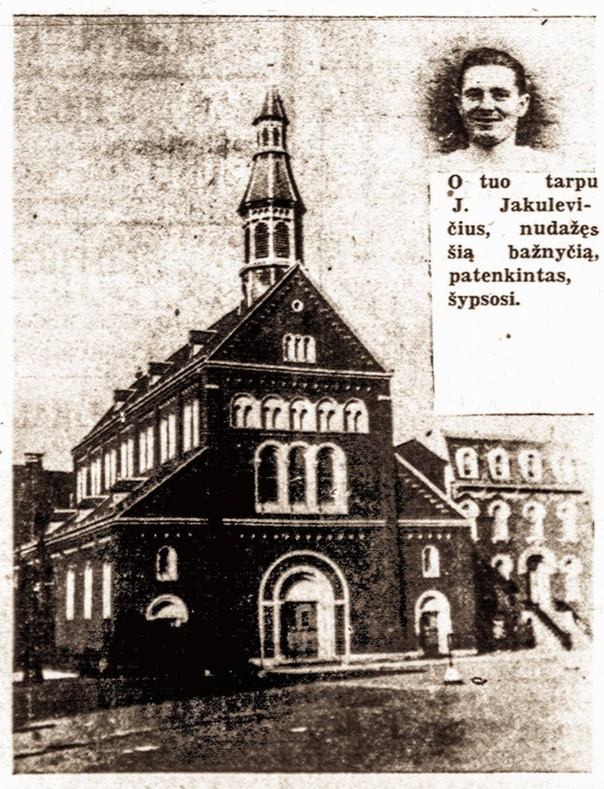

O tuo tarpu J. Jakulevičius, nudažęs šią bažnyčią, patenkintas, šypsosi.

Kun. Norberto Pakalnio, žinomo Amerikos lietuvių visuomenės veikėjo, vadovaujama Apreiškimo parapija Brooklyne šią dabar naujai nudažytą bažnyčią yra paveldėjusi iš vokiečių katalikų. Kun. N. Pakalnis yra ketvirtasis iš eilės lietuvis klebonas šioje parapijoje. Šią bažnyčią dabar ypač mėgsta lankyti buvę tremtiniai, kurie sekmadieniais pamaldų metu unisonu traukia "Marija, Marija". Parapijoje yra mokykla, kurioje mokoma ir lietuvių kalbos.

Be to, prie parapijos yra įsisteigusi ir Šeštadieninė Lietuvių Kalbos Mokykla.

LIETUVIAMS MENININKAMS

Praeitų metų pabaigoje New Yorke, dainininko Alekso Vasiliausko iniciatyva, buvo įsteigta Lietuvių Scenos Darbuotojų Sąjunga.

Atvykusieji į čiurlioniečių koncertą spalio 1 d., kviečiami atsilankyti į tos S-gos narių posėdį, kuris įvyks tą pačią dieną, 1 val. popiet Carnegie Hall, 1001 studijoje.

Cappiello siūlo lietuviams dovanų

Cappiello krautuvė, kurios prekės skelbiamos kiekviename Vienybės numeryje, lietuviams pirkėjams siūlo dovanų. Cappiello mums rašo:

"Lietuviai, kurie mano krautuvėje pirks nemažiau, kaip už 100 dolerių vertės prekių, gaus dovanų: Vienybės prenumeratą metams. Jaunavedžiai, kurie pirks savo butui baldus, gaus Vienybės prenumeratą net penkeriems metams. Be to, nuotaka gaus kitokių dovanų".

Toliau Cappiello taip rašo:

"Norėdami įsigyti radijo ar televizijos priimtuvą, šaldytuvą, pečių, prosą, plokštelių, rašomąją mašinėlę, siurbli arba baldų, nesiskubinkite pirkti. Nueikite į kitas krautuves, peržiūrėkite jų kainas ir vėliau ateikite į mūsų krautuvę. Įsitikinę, kad pas mus pigiau — pirkite. Čia gausite ne tik gerą, savo kainos vertą, prekę, bet, kaip jau sakyta, dar ir dovanų: Vienybę vieneriems metams".

Cappiello krautuvė yra 706 Grand St., Brooklyne. Lietuviškam krautuvės skyriui vadovauja Kazys Marma.

Pranešame visiems giminėms ir pažįstamiems, kad dr. **JUOZAS ŪSAS,** prieš metus laiko atvykęs į šį kraštą iš tremties, po sunkios ligos 1950 m. rugsėjo 23 d. mirė Owensboro (Kentucky) ligoninėje. Velionis bus laidojamas Chicagoje, Šv. Kazimiero kapinėse, 1950 m. rugsėjo 26 d.

Liūdinti žmona, vaikai, uošvė, žentas ir J. Guiskytė

ČIURLIONIEČIAI KONCERTUOJA ŠĮ SEKMADIENĮ

Alfonso Mikulskio vadovaujamo Čiurlionio Ansamblio koncertas, kuris įvyksta šį sekmadienį Carnegie Hall, 57 St. ir 7th Ave., New Yorke, prasidės punktualiai — penktą valandą ir 30 minučių po pietų. Kurie dar neturi bilietų į koncertą, kviečiami atvykti kiek anksčiau.

DRAUGIŠKAS POBŪVIS

Po savo koncertų Philadelphijoje ir čia, New Yorke, čiurlioniečiai tą pačią naktį lėktuvu grįžta atgal į Clevelandą. Jiems išleisti ruošiamas draugiškas susipažinimo pobūvis. Norintieji tame pobūvyje dalyvauti, tepaskambina šiais telefonais: Vienybė — EV. 4-0862, J. Ginkus — EV. 4-9293, J. Garšva, EV. 8-9770.

AMERIKIEČIŲ SPAUDA APIE ČIURLIONIECIUS

Didieji Philadelphijos ir New Yorko amerikiečių dienraščiai bei žurnalai iš anksto pradėjo rašyti apie Čiurlionio Ansamblį ir jo koncertus, įvykstančius tuose miestuose. Pavyzdžiui, dienraštis Philadelphia Inquirer ir jo leidžiamas mėnesinis muzikos žurnalas įdėjo žinomo kritiko J. Seaman straipsnį apie lietuvių liaudies muzikos instrumentus. Ta proga žurnalas įdėjo Čiurlionio Ansamblio paveikslą ir pranešė apie įvykstantį koncertą Philadelphijoje. New Yorko spauda taip pat nemažiau dėmesio skiria Čiurlionio Ansambliui ir jo koncertui, įvykstančiam šį sekmadienį Carnegie Hall. New York Herald Tribune muzikos skyriuje pakartotinai pranešė apie čiurlioniečių koncertą.

Čiurlionio Ansamblio vedėjas Alfonsas Mikulskis.

Liet. programa per WNYC radiją

Rugsėjo 23 d. New Yorko miesto radijo stotis WNYC beveik visą valandą paskyrė Lietuvos liaudies muzikai. 'Hands Across the Sea' programa, kuri perduodama kiekvieną šeštadienį 5 val. popiet, lietuviams buvo skirta pirmą kartą.

Programos metu buvo įdomus pasikalbėjimas su ministeriu Vaclovu Sidzikausku. Pastarasis prisiminė kenčiančią Lietuvą ir kiek plačiau kalbėjo apie tremtinius ir čiurlioniečius. Buvo perduotos Čiurlionio Ansamblio įdainuotos plokštelės ir M. K. Čiurlionio Ansamblio simfoninė poema Miškas.

Lietuvos Operos solistas Ipolitas Nauragis padainavo keturias liaudies dainas: Sutemo naktis ir Plaukia antelė — harmonizuotas Jakubėno, Ėsk, karvute — Gruodžio ir Žaliojoj lankelėj — Tallat Kelpšos.

Muzikos direktorius Neuman pranešė klausytojams, kad tą.

Nauragis kviečiamas dainuoti kitoje WNYC radijo programoje netolimoje ateityje.

Šią programą užrekordavo Voice of America ir ji bus persiųsta į Lietuvą.

IŠNUOMOJAMA 2, 3 arba 4 kambarių btai bevaikėms šeimoms. Šiltas ir šaltas vanduo, centralinis šildymas. Kreiptis: 72 Ocean Ave., Jersey City, N. J. (43)

BEDFORD DINER
BAR and GRILL
396-398 Bedford Avenue
Brooklyn, N. Y.

Viena gražiausių užeigų Brooklyne ir apylinkėje
WARWICK INN, Inc.
Edward & Aldona Polk, Sav.
BARAS IR RESTORANAS
Įvairiausi gėrimai
LIETUVIŠKA NUOTAIKA
2836 FULTON STREET,
Brooklyn 7, N. Y.
TAylor 7-9852

A. ANDRIUŠKEVIČIUS
Laikrodininkas
Taiso įvairių formų visokių rūšių laikrodžius greit ir pigiai.
242 Union Ave.,
Brooklyn 11, N. Y.

CAPPIELLO ĮSPĖJA:

Dabar laikas įsigyti tai, ko vėliau gali pritrūkti

Dabar kainos, palyginti, dar prieinamos

Cappiello krautuvėje dabar galima gauti radijo bei televizijos aparatų, šaldytuvų, skalbimo mašinų, dulkių siurblių, prosų, rašomųjų mašinėlių, dujomis bei aliejumi kūrenamų krosnių (gas ranges), lovų, stalų ir kitokių namų apyvokos dalykų.

Cappiello krautuvė jau 35 metai, kai sąžiningai tarnauja visiems savo klijentams.

Cappiello krautuvė gerai žinoma visiems lietuviams.

Čia galima gauti lietuviškų plokštelių

Cappiello krautuvė turi specialų skyrių lietuviams, kuriam vadovauja Charles J. Marma.

CAPPIELLO

706 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 8-7848.

MIČIULIO RŪBŲ KRAUTUVĖJE...

Jūs galite gauti paltų ir siūtų žemesnėmis kainomis, negu bet kurioje New Yorko krautuvėje.

Bet, svarbiausia, jūs čia turite tą patį, šimto procentų vilnos ir pirmos rūšies darbo drabužių pasirinkimą. Nueikite persitikrinti!

E. P. MITCHELL CO.
Manufactures of
FINE CLOTHES FOR MAN
1245 BROADWAY BROOKLYN 21, N. Y.
GL 5-2246

(Green Ave. kampas, pirmame aukšte, vienas blokas nuo Gates Ave. stoties, važiuojant Broadway BMT Linija).